

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Sammanfattning

Civilutskottet behandlar i betänkandet förslag i budgetpropositionen för budgetåret 2012 (prop. 2011/12:1) som avser utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik tillsammans med de motionsförslag i anknytande frågor som väckts under årets allmänna motionstid. Förslagen i propositionen avser anslagsfördelningen inom utgiftsområdet och vissa bemyndiganden inom det bostadspolitiska området. Vidare lägger regeringen fram ett förslag om ett nytt bostadspolitiskt mål samt ett förslag till ändring i fastighetsmäklarlagen (2011:666). Det sistnämnda förslaget innebär att Fastighetsmäklarnämnden byter namn till Fastighetsmäklarinspektionen. Förslagen i motionerna avser dessutom en rad frågor med en mer allmän bostadspolitisk eller konsumentpolitisk inriktning. Det gäller bl.a. frågor om nivån på bostadsbyggandet, stödet till bostadsbyggandet, kommunernas bostadsförsörjningsansvar och den kommunala konsumentvägledningen.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om anslagsfördelningen budgetåret 2012 för utgiftsområde 18 samt regeringens förslag om vissa bemyndiganden, ett bostadspolitiskt mål och en ändring i fastighetsmäklarlagen.

Samtliga motionsförslag som behandlas i betänkandet avstyrks. Utskottet hänvisar i flertalet av dessa frågor till sina tidigare ställningstaganden och till olika regeringsuppdrag inom de aktuella områdena.

I betänkandet finns 22 reservationer och 4 särskilda yttranden.

Reservationerna avser flertalet av de frågor som behandlas i betänkandet.

När det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 för budgetåret 2012 – utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 1 – har ledamöterna från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet avstått från att delta i utskottets beslut. De har i särskilda yttranden redovisat sin syn på bl.a. anslagen inom utgiftsområdet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Utskottets överväganden	7
Inledning	7
Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012	8
Bemyndiganden för regeringen	14
Bostadspolitiska mål	15
Bostadspolitisk utredning	18
Bostadspolitikens inriktning	19
Nivån på bostadsbyggandet	21
Stöd till bostadsbyggandet	24
Stöd till klimatanpassning av miljonprogrammets bostäder	26
Bostäder på landsbygden	27
Kommunernas bostadsförsörjningsansvar	30
Kommunal bostadsförmedling	33
Kommunal hyresgaranti	34
Allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag	36
Mål för området Konsumentpolitik	37
Konsumentvägledning	39
Ändring i fastighetsmäklarlagen	42
Reservationer	43
1. Bostadspolitiska mål, punkt 3 (S, MP, V)	43
2. Bostadspolitisk utredning, punkt 4 (MP)	44
3. Bostadspolitikens inriktning, punkt 5 (MP)	45
4. Bostadspolitikens inriktning, punkt 5 (V)	47
5. Bostadspolitikens inriktning, punkt 5 – motiveringen (S)	48
6. Nivån på bostadsbyggandet, punkt 6 (S)	49
7. Nivån på bostadsbyggandet, punkt 6 (V)	50
8. Stöd till bostadsbyggandet, punkt 7 – motiveringen (S)	51
9. Stöd till bostadsbyggandet, punkt 7 – motiveringen (MP)	51
10. Stöd till bostadsbyggandet, punkt 7 – motiveringen (V)	52
11. Stöd till klimatanpassning av miljonprogrammets bostäder, punkt 8 (MP)	52
12. Stöd till klimatanpassning av miljonprogrammets bostäder, punkt 8 – motiveringen (S)	53
13. Stöd till klimatanpassning av miljonprogrammets bostäder, punkt 8 – motiveringen (V)	53
14. Bostäder på landsbygden, punkt 9 (S, MP)	54
15. Bostäder på landsbygden, punkt 9 (V)	55
16. Kommunernas bostadsförsörjningsansvar, punkt 10 (S)	56
17. Kommunernas bostadsförsörjningsansvar, punkt 10 (V)	57
18. Kommunal bostadsförmedling, punkt 11 (S, MP, V)	58
19. Kommunal hyresgaranti, punkt 12 (V)	59
20. Allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag, punkt 13 (V)	60
21. Mål för området Konsumentpolitik, punkt 14 (S, MP, V)	61
22. Konsumentvägledning, punkt 15 (S, MP, V)	62

Särskilda yttranden	64
1. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012, punkt 1 (S)	64
2. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012, punkt 1 (MP)	66
3. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012, punkt 1 (SD)	68
4. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012, punkt 1 (V)	69
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	73
Propositionen	73
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	74
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens förslag	81
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	82
<i>Bilaga 4</i>	
Regeringens lagförslag	83

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012**

Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 18 punkt 8 och avslår motionerna 2011/12:C349 yrkande 6, 2011/12:C352 yrkandena 1, 2 och 6, 2011/12:C386, 2011/12:C417 yrkandena 3 och 6 samt 2011/12:C419.

2. **Bemyndiganden för regeringen**

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012

a) ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden samt kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp av 10 000 000 000 kr,

b) ställa ut kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (s.k. förvärvsgarantier) intill ett belopp av 5 000 000 000 kr,

c) för ramanslaget 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kr 2013–2020,

d) för ramanslaget 2:2 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr 2013 och 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 18 punkterna 4–7.

3. **Bostadspolitiska mål**

Riksdagen godkänner målet för Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri verksamhet och godkänner att målet för Hållbart samhällsbyggande upphävs. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 18 punkterna 2 och 3 samt avslår motionerna 2011/12:C349 yrkande 1, 2011/12:C352 yrkande 3, 2011/12:C388 yrkande 8 och 2011/12:C417 yrkande 1.

Reservation 1 (S, MP, V)

4. **Bostadspolitisk utredning**

Riksdagen avslår motion 2011/12:C417 yrkande 2.

Reservation 2 (MP)

5. Bostadspolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna 2011/12:C229 yrkande 1, 2011/12:C232, 2011/12:C266, 2011/12:C269, 2011/12:C314, 2011/12:C342, 2011/12:C365, 2011/12:C371, 2011/12:C399 och 2011/12:C403 yrkande 1.

Reservation 3 (MP)

Reservation 4 (V)

Reservation 5 (S) – motiveringen

6. Nivån på bostadsbyggandet

Riksdagen avslår motionerna 2011/12:C293, 2011/12:C349 yrkande 3, 2011/12:C352 yrkande 4 och 2011/12:C388 yrkande 1.

Reservation 6 (S)

Reservation 7 (V)

7. Stöd till bostadsbyggandet

Riksdagen avslår motionerna 2011/12:C216, 2011/12:C264 yrkande 1, 2011/12:C336, 2011/12:C339, 2011/12:C344, 2011/12:C379 och 2011/12:A367 yrkande 5.

Reservation 8 (S) – motiveringen

Reservation 9 (MP) – motiveringen

Reservation 10 (V) – motiveringen

8. Stöd till klimatanpassning av miljonprogrammets bostäder

Riksdagen avslår motion 2011/12:C207.

Reservation 11 (MP)

Reservation 12 (S) – motiveringen

Reservation 13 (V) – motiveringen

9. Bostäder på landsbygden

Riksdagen avslår motionerna 2011/12:C231, 2011/12:C349 yrkande 15, 2011/12:C403 yrkande 12 och 2011/12:N303 yrkande 9.

Reservation 14 (S, MP)

Reservation 15 (V)

10. Kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Riksdagen avslår motionerna 2011/12:C230, 2011/12:C348 yrkande 4, 2011/12:C349 yrkande 10, 2011/12:C387 yrkande 1 och 2011/12:C403 yrkande 8.

Reservation 16 (S)

Reservation 17 (V)

11. Kommunal bostadsförmedling

Riksdagen avslår motionerna 2011/12:C206, 2011/12:C292, 2011/12:C348 yrkandena 2 och 3, 2011/12:C349 yrkandena 11 och 12 samt 2011/12:C403 yrkandena 3 och 5.

Reservation 18 (S, MP, V)

12. Kommunal hyresgaranti

Riksdagen avslår motion 2011/12:C387 yrkande 2.

Reservation 19 (V)

13. Allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag

Riksdagen avslår motion 2011/12:C403 yrkandena 2, 11 och 14.

Reservation 20 (V)

14. Mål för området Konsumentpolitik

Riksdagen avslår motionerna 2011/12:C329 yrkande 1, 2011/12:C347 yrkande 1 och 2011/12:C352 yrkande 7.

Reservation 21 (S, MP, V)

15. Konsumentvägledning

Riksdagen avslår motionerna 2011/12:C347 yrkandena 6 och 7, 2011/12:C352 yrkande 8 och 2011/12:C417 yrkande 4.

Reservation 22 (S, MP, V)

16. Ändring i fastighetsmäklarlagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i fastighetsmäklarlagen (2011:666). Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 18 punkt 1.

Stockholm den 1 december 2011

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S)¹, Jan Ertsborn (FP), Magdalena Andersson (M), Anti Avsan (M), Carina Ohlsson (S)², Eva Bengtson Skogsberg (M), Jonas Gunnarsson (S)³, Hannah Bergstedt (S)⁴, Ola Johansson (C), Yilmaz Kerimo (S)⁵, Jessika Vilhelmsson (M), Jan Lindholm (MP)⁶, Otto von Arnold (KD), Carina Herrstedt (SD)⁷, Thomas Finnborg (M), Amineh Kakabaveh (V)⁸ och Rose-Marie Carlsson (S)⁹.

¹⁻⁹ Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Utskottets överväganden

Inledning

Civilutskottet behandlar i betänkandet förslag i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1) som avser utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik tillsammans med de motionsförslag i anknytande frågor som väckts under den allmänna motions tiden 2011. Förslagen i propositionen avser anslagsfördelningen inom utgiftsområdet, vissa bemyndiganden och ett mål inom det bostadspolitiska området samt en ändring i fastighetsmäklarlagen. Förslagen i motionerna avser dessutom en rad frågor med en mer allmän bostadspolitisk eller konsumentpolitisk inriktning.

Budgetberedningen innebär att riksdagen först tar ställning till fördelningen av utgifterna i statsbudgeten på utgiftsområden och fastställer en utgiftsram för respektive utgiftsområde. Först vid ett senare tillfälle tar riksdagen ställning till anslagsfördelningen inom respektive utgiftsområde.

När det gäller det utgiftsområde som civilutskottets beredningsansvar omfattar, utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik, lämnade utskottet den 25 oktober 2011 ett yttrande till finansutskottet (yttr. 2011/12:CU1y) över de förslag till utgiftsram som lagts fram i budgetpropositionen och i fyra motioner. Riksdagen fastställde efter förslag av finansutskottet (bet. 2011/12:FiU1) den 23 november 2011 i enlighet med civilutskottets yttrande en ram för utgiftsområde 18 för budgetåret 2012 på 1 152 414 000 kr.

Det är inom denna ram som civilutskottet ska föreslå en anslagsfördelning utifrån de framlagda förslagen. Riksdagen kommer därefter att ta ställning till det förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 18 för budgetåret 2012 som läggs fram i detta betänkande.

Betänkandet har disponerats så att de förslag i budgetpropositionen och motioner som avser anslagen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012 behandlas först. Utskottet och sedermera riksdagen förutsätts ta ställning till dessa förslag i ett beslut. Därpå behandlas förslag i propositionen om bemyndiganden inom utgiftsområdet och om bostadspolitiska mål med motstående motionsförslag. Därefter behandlas ett antal motionsförslag i frågor med en mer allmän bostadspolitisk eller konsumentpolitisk inriktning. Avslutningsvis behandlas regeringens förslag till ändring i fastighetsmäklarlagen (2011:666).

Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslag för budgetåret 2012 inom utgiftsområde 18 i enlighet med regeringens förslag. Riksdagen avslår motstående motionsförslag om anslag som inte ryms inom den ram för utgiftsområdet som riksdagen har fastställt.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Propositionen

Regeringens förslag om utgiftsområde 18 för budgetåret 2012 innebär i korthet följande för respektive anslag.

1:1 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader: Anslaget används för Statens bostadskreditnämnds förvaltningskostnader och för stabsuppgifter åt regeringen. Anslaget används vidare för utredningsuppdrag inom verksamhetsområdet. Regeringens förslag innebär att anslaget för 2012 bestäms till 14 886 000 kr.

1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag: Anslaget används för stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Bestämmelser om stödet finns i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. Regeringen föreslår att anslaget för 2012 bestäms till 99 500 000 kr.

Frågan om den aktuella verksamheten behandlas även nedan i den del av betänkandet som inte avser anslaget för 2012. Det gäller ett förslag i budgetpropositionen om bemyndigande för regeringen att göra åtaganden som medför behov av framtida anslag för verksamheten.

1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad: Anslaget används för att finansiera stöd till kommuner som går i borgen för enskilda hushålls skyldighet att betala hyra för sin bostad (kommunala hyresgarantier). Regeringen föreslår att anslaget för 2012 bestäms till 43 970 000 kr.

1:4 Räntebidrag m.m.: Anslagets ändamål är att finansiera räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder. Anslaget används även för bidrag till förvaltningsförluster, s.k. § 33-ersättning, till kommuner. Regeringen beräknar anslagsbehovet för 2012 till 20 410 000 kr.

2:1 Boverket: Anslaget används för Boverkets förvaltningskostnader. Regeringsförslaget innebär att anslaget bestäms till 202 246 000 kr för 2012. I propositionen hänvisas till att anslaget beräknats med beaktande av ett antal nya eller pågående verksamheter inom Boverket, bl.a. i syfte att underlätta attraktivt boende på landsbygden.

2:2 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder: Anslaget finansierar det bidrag som kan lämnas enligt förordningen (1988:372) om bidrag till åtgärder mot radon i egnahem samt information i frågan. Regeringen föreslår att anslaget bestäms till 32 802 000 kr för 2012.

Frågan om den aktuella bidragsverksamheten behandlas även nedan i den del av betänkandet som inte avser anslaget för 2012. Det gäller ett förslag i budgetpropositionen om bemyndigande för regeringen att göra åtaganden som medför behov av framtida anslag för bidragsgivningen.

2:3 Statens geotekniska institut: Statens geotekniska institut (SGI) har ett sektorsövergripande ansvar för miljögeotekniska och geotekniska frågor. Verksamheten finansieras dels av anslag, dels av avgifter från uppdragsverksamhet. Regeringen föreslår att anslaget för verksamheten bestäms till 42 435 000 kr för 2012.

2:4 Lantmäteriet: Lantmäteriet är förvaltningsmyndighet för frågor om fastighetsindelning, grundläggande geografisk information och fastighetsinformation samt frågor om inskrivning enligt jordabalken. Verksamheten vid Lantmäteriet finansieras dels genom anslag, dels genom avgifter. Regeringen föreslår att anslaget för Lantmäteriet bestäms till 494 752 000 kr för 2012.

2:5 Statens va-nämnd: Myndigheten är ett specialforum för tvistemål om vatten och avlopp enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Regeringen föreslår att anslaget för verksamheten bestäms till 8 607 000 kr för 2012.

3:1 Marknadsdomstolen: Domstolen handlägger mål och ärenden enligt framför allt konkurrenslagen (2008:579) och marknadsföringslagen (2008:486). Anslaget används för domstolens förvaltningskostnader. Regeringen föreslår att anslaget för 2012 bestäms till 10 368 000 kr.

3:2 Konsumentverket: Anslaget används för att finansiera Konsumentverkets och Konsumentombudsmannens förvaltningskostnader. Regeringen föreslår att riksdagen för 2012 anvisar ett anslag på 113 112 000 kr.

3.3 Allmänna reklamationsnämnden: Nämndens huvudsakliga uppgift är att pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare som gäller köp av varor och tjänster m.m. Regeringen föreslår att riksdagen för 2012 anvisar ett anslag på 30 406 000 kr.

3:4 Fastighetsmäklarnämnden: Anslaget finansierar nämndens arbete med att registrera och utöva tillsyn över fastighetsmäklare enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666) samt informera om praxis och god fastighetsmäklarsed. Regeringen föreslår att anslaget för verksamheten bestäms till 17 087 000 kr för 2012. I propositionen föreslås även att Fastighetsmäklarnämnden den 1 augusti 2012 byter namn till Fastighetsmäklarinspektionen. Detta förslag behandlas sist i betänkandet.

3:5 Åtgärder på konsumentområdet: Anslaget används för stöd till kunskapsbyggande på konsumentområdet, stöd till kommuners konsumentverksamhet och stöd till organisationer i det civila samhället som på olika sätt främjar konsumenters intressen, bl.a. genom att företräda svenska konsumenter i EU. Regeringen föreslår ett anslag på 17 459 000 kr för ändamålet under 2012.

3:6 Bidrag till miljömärkning av produkter: Anslaget avser bidrag för utveckling av miljömärkningskriterier för konsumentprodukter. Bidraget är ställt till Miljömärkning Sverige Aktieföretag, som ansvarar för miljömärkningssystemen Svanen och EU Ecolabel (Blomman) i Sverige. Regeringen föreslår att riksdagen för 2012 anvisar ett anslag på 4 374 000 kr.

Motionerna

I fyra motioner läggs det fram förslag om en alternativ fördelning av anslag inom utgiftsområde 18. Motionerna innehåller både förslag om andra anslagsnivåer för de anslagsposter som finns i budgetpropositionen och förslag om helt nya anslagsposter. En sammanställning som visar hur motionsförslagen avviker från regeringens förslag finns i *bilaga 2*.

I motion 2011/12:C352 av Veronica Palm m.fl. (S) yrkande 1 föreslås att riksdagen anvisar medel i enlighet med regeringens förslag och därutöver inför ett nytt anslag benämnt Lånegarantiavgifter för upprustning av lägenheter i flerfamiljshus som har följande inriktning.

Lånegarantiavgifter: Anslaget föreslås uppgå till 500 miljoner kronor under 2012. Enligt motionens yrkande 2 bör riksdagen även bemyndiga regeringen att under 2012 för det nya ramanslaget ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 1 500 000 000 kr under 2013–2015. I motionens yrkande 6 läggs det fram förslag om ett tillkännagivande från riksdagen om anslaget användning. Ett motsvarande förslag läggs också fram av samma motionärer i motion 2011/12:C349 yrkande 6. Enligt det föreslagna tillkännagivandet ska medlen användas i ett garantisystem för upprustning av lägenheter i flerfamiljshus. Systemet innebär att staten, eventuellt tillsammans med den berörda kommunen, får garantera lån för upprustning av lägenheter i flerbostadshus inom en ram på totalt 20 miljarder kronor, vilket anses kunna täcka kapitalbehovet vid upprustning av 60 000 lägenheter.

Förslaget i motion 2011/12:C417 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 6 om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 för 2012 innebär att de sammanlagda anslagen överstiger regeringens förslag med 240 miljoner kronor. Motionärerna föreslår att fyra av anslagen utökas och ges en delvis ny användning enligt nedan.

2:1 Boverket: Anslaget ska enligt förslaget utökas med 220 miljoner kronor. Medlen ska användas till att utveckla ett miljömålsanknutet kunskapsutvecklingsprogram för att öka kompetensen när det gäller kopplingen

mellan miljö och planeringsfrågor hos politiker och handläggare i kommunerna och på länsstyrelserna (100 miljoner kronor) och till ett nytt hissbidrag (100 miljoner kronor), en satsning på att stärka arbetet med bullerfrågor i samhällsplaneringen (10 miljoner kronor) och en nystart av Fonden för fukt- och mögelskador (10 miljoner kronor). Vidare föreslås i motionen (yrkande 3) ett tillkännagivande om användningen av delar av anslaget till Boverket. I budgetpropositionen anges att det anslag som regeringen föreslår har beräknats med avsikten att Boverket ska kunna genomföra vissa insatser för att underlätta ett attraktivt boende på landsbygden. Insatserna anges innefatta bl.a. en översyn av strandskyddsreglerna. Motionärerna anser att riksdagen ska uttala att dessa medel ska användas på så sätt att Boverket tillsammans med Naturvårdsverket och länsstyrelserna kan arbeta för ett förstärkt strandskydd och ge kommunerna råd om och stöd i hur strandskyddet bäst värnas.

2:2 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder: Förslaget i motionen innebär att anslaget höjs med 5 miljoner kronor som bl.a. ska användas till en informationskampanj om riskerna med radon i bostäder.

3:2 Konsumentverket: Anslaget höjs med 6 miljoner kronor som bl.a. ska användas till insatser för att öka näringsidkares kunskap om konsumenters rättigheter. Verket ska också ges resurser för att utveckla e-tjänster som konsumenterna efterfrågar.

3:5 Åtgärder på konsumentområdet: Anslaget höjs med 9 miljoner som ska användas för ett stöd till en fristående konsumentorganisation för läkemedelsinformation utifrån ett brukarperspektiv, liknande det stöd som tidigare utgick till konsumentorganisationen Kilen.

I motion 2011/12:C419 av Carina Herrstedt och Thoralf Alfsson (båda SD) föreslås att riksdagen anvisar anslag inom utgiftsområde 18 för 2012 som sammanlagt överstiger regeringens förslag med 105 miljoner kronor. Förslaget innebär att ett anslag minskas och att ett nytt anslag inrättas enligt följande.

1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad: Anslaget minskas med 35 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget. Motionärerna hänvisar till Statens bostadskreditnämnds bedömning när det gäller användningen av anslaget.

Bidrag till miljonprogrammen: Ett nyinrättat anslag som enligt förslaget tilldelas 140 miljoner kronor för 2012. Anslaget ska användas till ett program med kreditgarantier för lån till upprustning enligt en modell som utarbetats av Statens bostadskreditnämnd. Detta program ger möjlighet att garantera upprustningslån inom en ram på 20 miljarder kronor och att subventionera garantiavgifter med ett belopp på upp till 500 miljoner kronor. Därutöver innebär programmet att det blir möjligt att fördela ett stimulansbidrag på 50 miljoner kronor för att genomföra upprustningsprojekt.

Partimotion 2011/12:C386 av Lars Ohly m.fl. (V) innehåller förslag om utgiftsområde 18 som innebär att anslagen sammantaget uppgår till 1 615 miljoner kronor mer än i regeringens förslag. Förslaget innebär att två av de befintliga anslagen höjs och att tre nya anslag inrättas enligt följande.

2:1 Boverket: Anslaget ska enligt förslaget utökas med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Dessa medel ska användas för informationsverksamhet för att få till stånd bättre upphandlingar i kommunerna och för att motverka ekonomisk brottslighet vid bostadsbyggande.

3:2 Konsumentverket: Anslaget ska enligt förslaget utökas med 45 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Verket ska administrera ett stöd som ska användas i arbetet med att ge människor tillgång till en god kommunal konsumentvägledning.

Investeringsstöd: Det nyinrättade anslaget tilldelas 1 500 miljoner kronor för 2012. Investeringsstödet ska kunna utgå för nyproduktion av hyresrätter, inklusive hyresrätter för studenter. Stödet ska uppgå till högst 25 % av produktionskostnaden eller maximalt 200 000 kr per lägenhet.

Hissbidrag: Det nyinrättade anslaget tilldelas 50 miljoner kronor. Bidrag ska kunna ges med upp till 25 % av kostnaden för en hissinstallation.

Stimulera kooperativa hyresrättsföreningar: Det nyinrättade anslaget tilldelas 10 miljoner kronor, som ska användas för information om hur man kan utveckla och stärka den kooperativa hyresrätten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis erinra om att det redan tidigare i höst tog ställning till ramen för utgiftsområde 18 för 2012, dvs. den totala omfattningen av de anslag som ingår i utgiftsområdet. I ett yttrande till finansutskottet den 25 oktober (yttr. 2011/12:CU1y) ställde sig utskottet bakom regeringens förslag om ram och avstyrkte de motstående förslag som lagts fram i fyra partimotioner. Förslagen i partimotionerna innebar i samtliga fall att ramen för utgiftsområde 18 skulle utökas i förhållande till regeringsförslaget. De nu aktuella och ovan återgivna motionsförslagen om anslagen inom utgiftsområdet utgår från att utgiftsområde 18 tilldelas en ram i enlighet med förslagen i respektive partimotion. Riksdagen beslutade emellertid den 23 november (bet. 2011/12:FiU1, rskr. 2011/12:32) om en ram som motsvarar den ram som regeringen föreslagit och civilutskottet ställt sig bakom.

Det ovan anförda innebär att förslagen i de nu aktuella motionerna, som således samtliga utgår från en större ram än den beslutade, inte kan genomföras i sin helhet. Det är emellertid möjligt för ledamöter i utskottet att under ärendets beredning lägga fram reviderade förslag om anslag som utgår från motionerna men sammantaget håller sig inom den ram som riksdagen beslutat. Några sådana förslag har inte presenterats.

Civilutskottet kan mot den redovisade bakgrunden konstatera att det saknas skäl att mer detaljerat överväga de enskilda anslagsförslagen i motionerna. Utskottet ska här endast helt kort kommentera de förslag om anslag som innebär större eller mer principiella avvikelser från regeringsförslaget.

Förslaget om anslagsfördelning i både motion 2011/12:C352 (S) och 2011/12:C419 (SD) innebär att ett nytt anslag inrättas för subventionering av kreditgarantier för lån till upprustning av flerbostadshus. Förslagen tycks – med reservation för att beskrivningen i motionerna är knapphändig – utgå från en utredning som Statens bostadskreditnämnd (BKN) presenterade 2008. Det bör påpekas att de centrala företrädarna för de tilltänkta mottagarna av denna subvention, dvs. SABO och Fastighetsägarna, i sina remissvar på BKN:s utredning i huvudsak ställde sig avvisande till utredningsförslagen. SABO:s bedömning var att en subventionerad kreditgaranti inte kommer att vara särskilt effektiv. Fastighetsägarna ansåg att det föreslagna stödet var konkurrensnedvridande och oförenligt med EU-rätten. Inte heller Hyresgästföreningen Riksförbundet ansåg att förslaget borde genomföras.

När det gäller statliga subventioner till nyproduktion av bostäder finns det endast ett förslag i de aktuella motionerna. Det gäller förslaget i Vänsterpartiets partimotion 2011/12:C385 som innebär att ett anslag inrättas för subventioner på upp till 200 000 kr per lägenhet. Civilutskottet har vid ett flertal tillfällen klargjort sin principiella inställning att denna typ av subvention i flera avseenden är skadlig för bostadsmarknaden. Det är också utskottets uppfattning att bygg- och bostadsmarknadens aktörer till helt övervägande del motsätter sig återinförda subventioner av det slag som tidigare fanns.

I fråga om övriga förslag om anslag kan utskottet konstatera att dessa i några fall visserligen rör angelägna frågor, men att förslagen är mycket knapphändiga när det gäller användningen av medlen och att de inte beaktar redan pågående eller aviserade insatser. Det sistnämnda gäller exempelvis insatser som Boverket gör för en höjd kompetens i den fysiska planeringen och som Konsumentverket gör för ökad kunskap hos såväl konsumenter som företagare. När det gäller frågan om insatser för stöd till konsumenterna återkommer utskottet nedan i avsnittet Konsumentvägledning.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker civilutskottet regeringens förslag om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 för budgetåret 2012 och avstyrker förslagen i motionerna 2011/12:C349 yrkande 6, 2011/12:C352 yrkandena 1, 2 och 6, 2011/12:C417 yrkandena 3 och 6, 2011/12:C419 samt 2011/12:C386. Utskottets anslagsförslag finns sammanställt i *bilaga 3*.

Bemyndiganden för regeringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt i fråga om

- kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, avlösen av kommunala borgensåtaganden samt för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt
- förvärvsgarantier
- omstrukturering av kommunala bostadsföretag
- bidrag till åtgärder mot radon i bostäder.

Propositionen

Statens bostadskreditnämnd (BKN) får lämna statlig garanti (kreditgaranti) till kreditinstitut för vissa former av lån. Garantin ger långgivaren ett skydd mot kreditförluster och minskar behovet av topplån eller egen kapitalinsats för dem som bygger bostäder. BKN kan lämna följande former av garantier:

- kreditgarantier för ny- och ombyggnad
- kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden
- kreditgarantier för lån till kooperativa hyresrättsföreningar
- kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad, s.k. förvärvsgarantier.

Finansieringen av samtliga aktuella garantier sker utanför statsbudgeten, vilket innebär att de finansieras genom avgifter som ska täcka både garantiverksamheten och förvaltningskostnaderna.

I budgetpropositionen föreslås (förslagspunkt 4) att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden samt kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp av 10 000 000 000 kr.

Vidare föreslås (förslagspunkt 5) att regeringen bemyndigas att under 2012 ställa ut kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (s.k. förvärvsgarantier) intill ett belopp av 5 000 000 000 kr.

BKN hanterar även det statliga stöd som kan lämnas till omstrukturering av kommunala bostadsföretag enligt bestämmelserna i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. I propositionen föreslås (förslagspunkt 6) att regeringen bemyndigas att under 2012 för ramanslaget 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kr 2013–2020.

Förslag om ytterligare ett bemyndigande för regeringen läggs fram i budgetpropositionen. Det gäller bidragsgivningen till åtgärder mot radon i bostäder. Utskottet har ovan behandlat förslag som avser anslaget för 2012 för denna verksamhet. I propositionen föreslås också (förslagspunkt 7) att regeringen bemyndigas att under 2012 för anslaget Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr 2013 och 2014.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag om bemyndiganden för kreditgarantiverksamheten har inte mötts av några invändningar i motioner eller under utskottets beredning av ärendet. Inte heller regeringens förslag om bemyndiganden för omstrukturering av kommunala bostadsföretag eller för bidrag till åtgärder mot radon i bostäder har mött några invändningar.

Civilutskottet tillstyrker de aktuella förslagen i budgetpropositionen om bemyndiganden för regeringen.

Bostadspolitiska mål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om ett nytt mål för området Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet samt att det nuvarande målet Hållbart samhällsbyggande upphävs. Motionsförslagen om annorlunda formulerade mål avslås.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Bakgrund

Riksdagen godkände hösten 2008 två bostadspolitiska mål, ett för området Bostadsmarknad och ett för området Hållbart samhällsbyggande (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:CU1, rskr. 2008/09:116 och 117). Målet för Bostadsmarknad lyder:

Målet för Bostadsmarknad är långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Målet för Hållbart samhällsbyggande lyder:

Målet för hållbart samhällsbyggande är att fysisk planering, byggande och lantmäteriverksamhet ska vara ändamålsenliga. Syftet är att ge alla människor en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, naturresurser och energi samt ekonomisk tillväxt och utveckling främjas. Hållbart samhällsbyggande ska bidra till en minskad påverkan på klimatet.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ett nytt mål för Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet (förslagspunkt 2) och att målet för Hållbart samhällsbyggande upphävs (förslagspunkt 3). Det föreslagna nya målet lyder:

Målet för Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.

Som skäl till förslaget om ett nytt mål hänvisar regeringen till det samlade politiska ansvar för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet som gäller inom regeringen fr.o.m. den 1 januari 2011. Ansvaret för de områden som målet Hållbart samhällsbyggande inbegriper har nu förts samman med bostadsmarknadsområdet.

Motionerna

Förslag om bostadspolitiska mål med en annan formulering än i regeringens förslag och i de mål som riksdagen godkänt läggs fram i fyra motioner.

I motionerna 2011/12:C349 yrkande 1 och 2011/12:C352 yrkande 3 föreslår Veronica Palm m.fl. (S) att riksdagen ersätter målen för områdena Bostadsmarknad och Hållbart samhällsbyggande med ett nytt bostadspolitiskt mål med följande lydelse.

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö. Boende- och bebyggelsemiljön ska utgå ifrån människors efterfrågan och behov och bidra till jämlika förhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Jan Lindholm m.fl. (MP) föreslår i motion 2011/12:C417 yrkande 1 att riksdagen ska begära att regeringen återkommer med förslag om ett bostadspolitiskt mål i linje med följande formulering.

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön ska bidra till jämlika och värddiga levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grunden för verksamheten.

Enligt motion 2011/12: C388 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V) yrkande 8 bör riksdagen besluta om ett nytt bostadspolitiskt mål enligt följande.

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön ska utgå från människors efterfrågan och behov och bidra till jämlika förhållanden och särskilt

främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan godkände riksdagen hösten 2008 två mål med bostadspolitisk inriktning. Indelningen i dessa två mål avspeglade också den dåvarande fördelningen inom regeringen och Regeringskansliet – mellan Miljödepartementet och Finansdepartementet – när det gällde ansvaret för en stor del av de bostadspolitiska frågorna. Det nu föreslagna målet är enligt vad som framgår av budgetpropositionen ett uttryck för det samlade politiska ansvar för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri-verksamhet som nu gäller inom regeringen och Regeringskansliet, genom att dessa frågor samlats under en minister i Socialdepartementet.

Civilutskottet kan konstatera att det mer samlade politiska ansvaret för de bostadspolitiska frågorna väl överensstämmer med den sammanhållna beredning av dessa frågor som sedan länge gäller inom riksdagen. Utskottet ser också positivt på att ett nytt mål formuleras med denna utgångspunkt. Den målformulering som regeringen föreslagit får – på det övergripande plan det här är fråga om – anses väl täcka områdets huvudsakliga inriktning.

Vad gäller motionsförslagen om en annan målformulering kan det konstateras att de till stor del är likalydande. Föregående år behandlade och avstyrkte civilutskottet (bet. 2010/11:CU1) ett gemensamt motionsförslag (S, MP, V) med en målformulering helt likalydande med förslaget i den nu aktuella V-motionen. Utskottet kan inte heller nu se att denna formulering, eller de snarlika formuleringarna i övriga motioner, bör vinna riksdagens bifall. Regeringens förslag sammanfattar enligt utskottets uppfattning på ett bättre sätt de politiska mål som bör gälla för området Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri-verksamhet. När det sedan gäller den praktiska innebörden i synen på bostadspolitikens mål kommer eventuella skillnader tydligare till uttryck i mer konkreta frågor om bostadspolitikens inriktning och olika medel som behandlas nedan i detta betänkande.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslår utskottet att riksdagen godkänner regeringens förslag om mål för Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri-verksamhet och att det nuvarande målet för Hållbart samhällsbyggande upphävs. Förslagen i motionerna 2011/12:C349, 2011/12:C352, 2011/12:C388 och 2011/12:C417 avstyrks således.

Bostadspolitisk utredning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att riksdagen ska förorda att det tillsätts en bostadspolitisk parlamentarisk utredning. Utskottet anser att de omfattande frågor som föreslås ingå i utredningsuppdraget är mindre lämpade att bereda i denna ordning.

Jämför reservation 2 (MP).

Motionen

I motion 2011/12:C417 yrkande 2 föreslår Jan Lindholm m.fl. (MP) ett tillkännagivande till regeringen om att det behöver tillsättas en bred bostadspolitisk parlamentarisk utredning för att utreda bostadspolitikens utmaningar och problem och för att i ett så brett samförstånd som möjligt finna långsiktigt hållbara lösningar för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar bostadspolitik för hela landet.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet delar visserligen motionärernas önskan om att hitta så breda lösningar som möjligt på bostadspolitikens utmaningar, men ställer sig i övrigt mycket tveksamt till förslaget om att i dagsläget förorda en parlamentarisk bostadspolitisk utredning. De omfattande frågor som motionärerna föreslår att utredningen ska ta sig an torde av flera skäl vara mindre lämpade att bereda i denna ordning. Risken är också uppenbar att ett omfattande utredningsarbete inte leder fram till en bred enighet om konkreta åtgärder.

Utskottet vill emellertid framhålla att det på flera mer avgränsade områden varit möjligt att uppnå en bred anslutning i frågor där det under lång tid rått delade meningar. Det gäller exempelvis de grundläggande villkoren för de allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolagen och för hyressättnings-systemet, där ett initiativ från hyresbostadsmarknadens parter bidrog till att en ny lagstiftning kunde beslutas med en bred majoritet i riksdagen.

Utskottet anser att regeringen även fortsättningsvis bör söka breda lösningar i samråd med bygg- och bostadsmarknadens aktörer och givetvis även med ett så stort parlamentariskt stöd som möjligt. Riksdagen bör emellertid inte genom ett tillkännagivande förorda att en parlamentarisk utredning ska tillsättas i detta syfte. Motion 2011/12:C417 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 2 avstyrks således.

Bostadspolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om en ändrad inriktning av bostadspolitik. Utskottet anser att bostadspolitik även i fortsättningen ska vara inriktad på att skapa en fungerande bostadsmarknad med långsiktigt stabila villkor för byggande, ägande och nyttjande av bostäder med alla typer av upplåtelseformer.

Jämför reservationerna 3 (MP), 4 (V) och 5 (S).

Motionerna

I detta avsnitt behandlas ett antal motionsyrkanden om att riksdagen i tillkännagivanden till regeringen ska förorda en omläggning av den nuvarande bostadspolitiska inriktningen. Dessa yrkanden berör översiktligt ett flertal sakfrågor inom bostadspolitik som även behandlas separat under andra rubriker i detta betänkande.

Enligt motion 2011/12:C229 av Jan Lindholm (MP) har den nuvarande regeringen avskaffat bostadspolitik. I motionens yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om behovet av en tydligt socialt inriktad bostadspolitik. I denna återupprättade bostadspolitik bör fokus vara på hyresrätten.

Eva Sonidsson m.fl. (S) föreslår i motion 2011/12:C266 ett tillkännagivande om behovet av en bostadspolitik som ger alla rätt till bostad. En sådan politik anses förutsätta ett återinfört investeringsbidrag och ett bättre bostadsbidrag. Vidare ska en blandning av boendeformer eftersträvas.

I motion 2011/12:C269 av Agneta Gille m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att det är en väsentlig bostadspolitisk uppgift att verka både för byggandet av nya hyresrätter och för bevarande av befintliga hyresrätter. Motionärerna framhåller vidare att det bostadspolitiska ansvaret ska delas mellan staten och kommunerna. Staten kan bidra genom bl.a. ett investeringsstöd. Kommunerna bör bedriva en aktiv markspolitik.

Enligt motion 2011/12:C342 av Monica Green (S) bör riksdagen framhålla nödvändigheten av att satsa på en offensiv bostadspolitik. En sådan politik bör ta sig an problemen med bl.a. bostadsbrist, brist på hyresrätter, höga byggkostnader, boendesegregation och upprustningsbehov.

Åsa Lindestam m.fl. (S) pekar i motion 2011/12:C365 på ett antal problem på bostadsmarknaden. Riksdagen föreslås mot denna bakgrund framhålla behovet av en social bostadspolitik som inte styrs av marknaden utan av medborgarnas behov. En sådan politik anses innefatta bl.a. en satsning på kommunala bostadsförmedlingar och att motverka marknadshyror.

I motion 2011/12:C399 föreslår Åsa Lindestam m.fl. (S) ett tillkännagivande om behovet av att satsa på en offensiv bostadspolitik för att bygga fler hyresrätter. Motionärerna framhåller särskilt att ett nytillskott av bostäder är nödvändigt för att skapa flyttmönster som resulterar i att äldre lägenheter blir lediga för hushåll som i dag står utanför bostadsmarknaden.

Amineh Kakabaveh m.fl. (V) föreslår i motion 2011/12:C403 yrkande 1 ett tillkännagivande om behovet av blandade boende- och upplåtelseformer. I bostadsbeståndet kan detta uppnås genom kompletteringsbebyggelse.

Enligt motion 2011/12:C371 av Maria Stenberg m.fl. (S) bör riksdagen göra ett tillkännagivande om förhållandena på bostadsmarknaden i Norrbotten och de särskilda krav som dessa ställer på bostadspolitiken. Motionärerna hänvisar bl.a. till behovet av studentbostäder i Luleå och följderna av gruvnäringens expansion när det gäller rivning och nybyggnation av bostäder.

I motion 2011/12:C314 av Pia Nilsson m.fl. (S) beskrivs de problem som ungdomar har på dagens bostadsmarknad. Mot denna bakgrund föreslås ett tillkännagivande om behovet av en kraftfull bostadspolitik som ger bättre möjligheter för ungdomar att skaffa egen bostad. I denna politik bör det enligt motionen ingå åtgärder som håller nere kostnaderna i nyproduktionen och som värnar en effektiv konkurrens på byggmarknaden m.m.

Även i motion 2011/12:C232 av Isak From och Shadiye Heydari (båda S) framhålls att bristen på bostäder hämmar ungdomars möjlighet att leva ett fritt liv. Riksdagen föreslås mot denna bakgrund göra ett tillkännagivande om behovet av ett initiativ som leder till att det kan byggas fler billiga hyresrätter för ungdomar.

Utskottets ställningstagande

Flertalet av de ovan återgivna motionsförslagen har en mycket allmän inriktning. Det talas om behovet av en bostadspolitik som tar sig an olika problem på bostadsmarknaden, som bristen på bostäder och ett otillräckligt byggande liksom upprustningsbehovet i delar av bostadsbeståndet. Det talas också om att det bostadspolitiska ansvaret bör delas mellan staten och kommunerna och att politiken bör inriktas på åtgärder som kan leda till en bostadsmarknad i bättre balans. På detta övergripande plan torde det inte råda några delade meningar.

I flertalet av motionerna framhålls emellertid även ett antal medel som enligt motionärerna behöver användas för att ändra bostadspolitikens inriktning. Det är här som skillnaderna i synen på bostadspolitiken tydliggörs, bl.a. i fråga om användningen av olika regelsystem och subventioner. Det gäller exempelvis synen på ansvarsfördelningen mellan de olika aktörerna på bostadsmarknaden samt frågan om statens reglerande och styrande roll i detta sammanhang. Utskottet tar senare i detta betänkande upp flera frågor där avgörande skillnader i sådana konkreta frågor kommer till uttryck.

Vad gäller den allmänna inriktningen av bostadspolitiken har utskottet vid ett flertal tillfällen klargjort sin uppfattning och även uttalat stöd för regeringens insatser på området. Bostadsmarknaden och bostadsproduktionen har under en lång rad av år präglats av en omfattande statlig påverkan genom regleringar och olika former av subventioner. Under de senaste fem åren har bostadspolitiken emellertid lagts om i syfte att normalisera sek-

tom och förbättra bostadsmarknadens funktionssätt. Utgångspunkten för detta arbete har varit att hushållens behov och önskemål ska vara styrande för hur bostadsbeståndet utvecklas. Arbetet har till stor del inriktats på att ställa om bostadssektorn från ett bidragsberoende till en tryggare och bättre fungerande bostadsmarknad med långsiktigt stabila villkor för byggande, ägande och nyttjande av bostäder med alla typer av upplåtelseformer. Denna omläggning har bl.a. inneburit att konkurrensnedvidande subventioner har avvecklats, byggnadslagstiftningen har förenklats, en ny upplåtelseform har införts och att hyresbostadsmarknaden har fått nya konkurrensneutrala regler som har stöd av marknadens parter. Enligt utskottets uppfattning saknas det skäl för riksdagen att förorda en omläggning av bostadspolitikens allmänna inriktning.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet samtliga motionsförslag som behandlats i avsnittet om bostadspolitikens inriktning.

Nivån på bostadsbyggandet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om ett kvantitativt mål för bostadsbyggandet respektive om tillkännagivanden till regeringen om behovet av ett ökat byggande. Utskottet anser inte att riksdagen bör fastställa en viss lämplig produktionsnivå men framhåller att det i dagsläget finns behov av ett ökat bostadsbyggande.

Jämför reservationerna 6 (S) och 7 (V).

Motionerna

I detta avsnitt behandlas dels en motion med förslag om ett kvantitativt produktionsmål, dels tre motionsförslag om att riksdagen i tillkännagivanden till regeringen ska framhålla behovet av ett ökat bostadsbyggande.

I motion 2011/12:C388 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V) yrkande 1 föreslås att riksdagen genom ett tillkännagivande till regeringen ska ställa sig bakom ett mål för bostadsbyggandet som innebär att en produktionsnivå om 40 000 bostäder per år, varav majoriteten hyresrätter, ska vara uppnådd 2016.

Enligt motionerna 2011/12:C349 yrkande 3 och 2011/12:C352 yrkande 4, båda av Veronica Palm m.fl. (S), bör riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen framhålla behovet av ett ökat bostadsbyggande. Motionärerna anser att dagens nybyggnadsvolym är helt otillräcklig i förhållande till behoven.

Även enligt motion 2011/12:C293 av Helene Petersson i Stockaryd (S) bör riksdagen i ett tillkännagivande peka på behovet av åtgärder för att stimulera till ett ökat bostadsbyggande. Som exempel på sådana åtgärder nämns ett branschprogram, en ökad satsning på forskning och sänkt byggoms.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet har de senaste fem åren avstyrkt motionsförslag om att riksdagen ska fastställa ett kvantitativt mål för bostadsbyggandet motsvarande vad som förs fram i den nu aktuella V-motionen. Föregående år stod ett enligt utskottet bakom uppfattningen att det inte är en sak för riksdagen att fastställa en lämplig produktionsnivå på bostadsmarknaden (bet. 2010/11:CU1). Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna fråga.

När det sedan gäller den allmänna bedömning som förs fram i de övriga motionerna och som innebär att det i dagsläget finns ett uppenbart behov av ett ökat bostadsbyggande torde det inte råda några delade meningar. Ett tillkännagivande till regeringen med detta innehåll skulle därför inte tjäna något reellt syfte. Regeringen och bostadsministern har i ett flertal sammanhang understrukit behovet av en höjd produktionstakt, särskilt i de delar av landet där bostadsbristen är ett stort problem och ett hinder för samhällsutvecklingen i flera avseenden. Ett antal åtgärder har också vidtagits under senare år för att undanröja de hinder mot ett tillräckligt bostadsbyggande som bygg- och bostadssektorns aktörer särskilt har framhållit. Det gäller exempelvis införandet av en ny plan- och bygglag som innebär flera förändringar med syfte att underlätta och påskynda bygglovs- och planeringsprocessen. Nya domstolar och en ny instansordning har inrättats, bl.a. för att förkorta tiden för överprövade ärenden. Införandet av nya villkor för allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag och för hyressättningen vid det senaste årsskiftet syftade bl.a. till att undanröja en osäkerhet på hyresbostadsmarknaden som ansetts hämma byggandet av hyresrätter. Regeringen har även aviserat en utredning om vissa återstående frågor om hyresrättens ställning.

Den 3 november 2011 fattade regeringen också beslut om att tillkalla en särskild utredare som ska se över vissa byggfrågor i syfte att underlätta byggandet i Sverige (dir. 2011:100). Utredaren ska bl.a. kartlägga kommunernas tillämpning av bygglagstiftningens bestämmelser om tekniska egen-skapskrav och analysera vilka effekter tillämpningen av dessa krav samt kommunernas eventuella särkrav har på bl.a. byggkostnaderna och det långsiktiga arbetet med hållbar samhällsutveckling. Utredaren ska föreslå lämpliga förändringar och i samtliga delar lämna de författningsförslag som behövs. Uppdraget ska redovisas senast den 3 november 2012.

Regeringen har helt nyligen, den 24 november, fattat beslut om ytterligare en utredning och fyra myndighetsuppdrag som är inriktade på åtgärder som kan ge bättre förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande.

En särskild utredare ska se över reglerna om genomförande av detaljplan (dir. 2011:104). Syftet är att åstadkomma en tydlig, effektiv och transparent plangenomförandelagstiftning som kan vinna acceptans hos kommuner och fastighetsägare samtidigt som den skapar förbättrade förutsättningar för planeringen och byggandet i Sverige. I uppdraget ingår att analysera bl.a. bestämmelserna om gatukostnader och de s.k. exploatörsbestämmelserna samt att belysa förutsättningarna för och lämpligheten av att genom lagstiftning reglera förfarandet kring och innehållet i exploateringsavtal. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2012.

Regeringen beslutade vidare att ge Statskontoret i uppdrag att beskriva och utvärdera den kommunala markanvisningsprocessen. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2012. Boverket fick tre uppdrag med inriktning på den kommunala planläggningen. Ett av dem avser en kartläggning och analys av kommunernas planberedskap. Bakgrunden är att kommunerna själva uppger att brister i detta avseende utgör ett av de främsta hindren för ökat bostadsbyggande. Även detta uppdrag ska redovisas senast den 15 juni 2012. Det andra uppdraget till Boverket, som ska redovisas i två etapper under 2013, gäller information om olika planförenklande åtgärder i syfte att uppnå en effektiv planprocess, ökad planberedskap och ett rationellt plangenomförande. Det tredje uppdraget innebär att verket ska utvärdera konkurrens- och tillväxtbestämmelserna i plan- och bygglagen. Det uppdraget ska redovisas senast den 15 april 2013.

Civilutskottet kan konstatera att de nyligen beslutade uppdragen avser flera frågor som ofta nämns när olika sektorsföreträdare diskuterar hinder för ett ökat bostadsbyggande. Det gäller bl.a. kommunernas planberedskap och möjligheten att få markanvisning för bostadsbyggande samt de villkor som ställs upp i exploateringsavtal. Även andra beslutade eller aviserade regeringsuppdrag är inriktade på åtgärder som kan underlätta bostadsbyggandet. Bostadsministern har i flera sammanhang särskilt framhållit vikten av att de åtgärder för ett ökat bostadsbyggande som kommunerna kan vidta inom ramen för sitt bostadsförsörjningsansvar verkligen kommer till stånd. I den sistnämnda frågan har regeringen nyligen beslutat om två uppdrag (S2011/9429/PBB) med inriktning på bostadssituationen i Stockholms län. Utskottet återkommer nedan till dessa uppdrag i avsnittet om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

Civilutskottet vill i detta sammanhang även erinra om bostadsbyggandets starka beroende av samhällsekonomin i övrigt. Inte minst följderna av den internationella ekonomiska utvecklingen under de senaste åren visar på detta samband. Under åren kring 2008 påverkades hela den svenska ekonomin starkt av en internationell finansiell kris och konjunkturnedgång. Därefter stärktes framtidstron successivt inom den svenska ekonomin och på den svenska bostadsmarknaden och ett påtagligt ökat bostadsbyggande kunde registreras. Det finns nu tecken på att denna positiva utveckling på nytt riskerar att hämmas sedan de finansiella problemen inom eurozonen tilltagit under innevarande höst.

Boverket bedömde i sin byggprognos i juni 2011 (Boverkets indikatorer) att 29 000 bostäder skulle påbörjas i landet 2011 och 31 000 bostäder påbörjas 2012. I oktober reviderade verket sin bedömning till 26 500 påbörjade bostäder 2011 och 24 500 bostäder 2012. Boverket framhåller emellertid att osäkerheten i samband med den globala skuldkrisen är betydande och att byggande av särskilt bostadsrätter och småhus är beroende av hur tillväxten i samhällsekonomin utvecklas. Nedskrivningen av prognosen för 2011 och 2012 avser också i första hand byggandet av dessa bostadstyper. Byggandet av hyresrätter bedöms fortfarande öka något under 2011 i förhållande till föregående år för att sedan ligga kvar på samma nivå under 2012.

Utskottet anser mot den givna bakgrunden att det är angeläget att regeringen fortsätter sitt arbete med åtgärder som på olika sätt kan stärka den svenska ekonomin och underlätta bostadsbyggandet. Ett tillkännagivande från riksdagen med denna innebörd kan emellertid, som framhållits ovan, inte anses vara meningsfullt. De aktuella motionerna avstyrks således.

Stöd till bostadsbyggandet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag som förordar olika former av statligt stöd till bostadsbyggande. Utskottet vidhåller sin uppfattning att statliga bostadsbyggnadssubventioner inte bör återinföras. Jämför reservationerna 8 (S), 9 (MP) och 10 (V).

Motionerna

I detta avsnitt behandlas sju motioner som i mer allmänna ordalag förespråkar överväganden om olika former av statligt ekonomiskt stöd till bostadsbyggande. Det bör i sammanhanget framhållas att det under 2011 års allmänna motionstid har väckts fler förslag om bostadsbyggnadssubventioner än de som här redovisas. I dessa fall gäller det emellertid motionsförslag som, under förutsättning att riksdagen bifaller dem, leder till ökad belastning på statsbudgeten för 2012. Sådana förslag ska behandlas i särskild ordning. Ett förslag från Vänsterpartiet om att inrätta ett investeringsstöd för nyproduktion av hyresrätter behandlas således ovan under rubriken Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 för 2012. Ett förslag från Socialdemokraterna om en skattestimulans för byggande av studentbostäder och hyreslägenheter har behandlats av finansutskottet (bet. 2011/12:FiU1), eftersom en sådan stimulans skulle påverka statsbudgetens inkomstsida.

I motion 2011/12:C379 föreslår Teres Lindberg m.fl. (S) ett tillkännagivande från riksdagen om behovet att verka för ett särskilt investeringsstöd för hyresrätter och för att alla ska ha tillgång till bostäder. Motionärerna

anser att ett subventionssystem måste uppmuntra till en mångfald av upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar och eventuellt särskilt uppmuntra produktion av kooperativa hyresrätter.

Även i motion 2011/12:C344 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S) föreslås att riksdagen genom ett tillkännagivande begär att möjligheterna till ett investeringsstöd för byggande av hyresrätter prövas.

Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S) föreslår i motion 2011/12:C336 att det görs en översyn med inriktning på åtgärder som leder till byggande av fler billiga hyresrätter. Motionären hänvisar till att tidigare investeringsstöd haft en sådan effekt.

I motion 2011/12:A367 av Hannah Bergstedt m.fl. (S) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att det behövs ett riktat investeringsstöd för byggande av studentbostäder.

Clas-Göran Carlsson m.fl. (S) föreslår i motion 2011/12:C216 ett tillkännagivande från riksdagen om att produktionskostnaderna för hyresrätter som byggs inom allmännyttan bör ses över så att det går att tillhandahålla hyresrätter till skäliga hyror.

Enligt motion 2011/12:C264 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 1 bör riksdagen i ett tillkännagivande framhålla behovet av ett bostadsfinansieringsprogram som kan stimulera nybyggnation såväl i städerna som på landsbygden.

Helene Petersson i Stockaryd (S) framhåller i motion 2011/12:C339 att det i dag är omöjligt för många barnfamiljer att finansiera ett nybyggt egna hem. Mot denna bakgrund föreslår hon ett tillkännagivande om att det förutom en satsning på hyresrätter även behövs en egna hemssatsning som möjliggör för dem som inte har ett tillräckligt kapital att skaffa ett egna hem.

Utskottets ställningstagande

De ovan återgivna motionsförslagen är visserligen mycket allmänt hållna men de får ändå förstås som att motionärerna förordar återinförande av någon form av statlig bostadsbyggnadssubvention av det slag som tidigare funnits. Motionerna skiljer sig emellertid när det gäller frågan om subventionerna ska riktas enbart till byggande av hyresrätter eller till byggande av bostäder även med andra upplåtelseformer. Oberoende av denna fråga kvarstår emellertid civilutskottets bedömning av de tidigare bostadsbyggnadssubventionerna och lämpligheten i att införa nya subventioner. Föregående år (bet. 2011/12:CU1) anförde utskottet bl.a. följande.

Under en lång rad år var det främsta budskapet från bygg- och bostadssektorns aktörer till landets bostadspolitiker att det behövs långsiktigt hållbara spelregler på bostadsmarknaden och för bostadsproduktionen. Man syftade då inte minst på de problem som skapades av statliga subventioner med olika varaktighet och villkor som lämnades till bostadsbyggandet. Subventionerna försvårade en långsiktig planering som är nödvändig på en marknad där det normalt sett förflyter relativt lång tid från de första planerna på ett bostadsbyggnadsprojekt tills det färdiga

huset står inflyttningsklart. Vidare innebar de villkor som var förknippade med subventionerna att bostadsproduktionen styrdes i en riktning som långt ifrån alltid motsvarade den verkliga efterfrågan.

Civilutskottet står fast vid sin uppfattning att statliga bostadsbyggnadssubventioner inte bör återinföras. Det är också utskottets uppfattning att bygg- och bostadsmarknadens aktörer till helt övervägande del motsätter sig återinförda subventioner av det slag som tidigare fanns. Som utskottet vid flera tillfällen tidigare framhållit är det i stället andra åtgärder som är angelägna att vidta för att förbättra förutsättningarna för bostadsproduktionen. I avsnittet Nivån på bostadsbyggandet har utskottet kortfattat redogjort för några sådana aktuella åtgärder.

När det gäller den särskilda fråga om möjligheten för hushåll med begränsat kapital att skaffa egna hem som tas upp i en av motionerna vill utskottet även hänvisa till ett uppdrag som Statens bostadskreditnämnd fick av regeringen i april i 2011 (S2011/3877/PBB). I uppdraget ingår att göra en bred genomgång av möjliga instrument för att underlätta etableringen på äganderättsmarknaden för enskilda och redovisa vilka eventuella hinder som finns för att de ska kunna tillämpas. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2012.

Utskottet avstyrker de aktuella motionerna.

Stöd till klimatanpassning av miljonprogrammets bostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag med innebörden att riksdagen genom ett tillkännagivande ska framhålla behovet av en klimatanpassning av miljonprogrammets lägenhetsbestånd. Utskottet konstaterar att frågan om energieffektivisering och andra åtgärder i bostadsbeståndet som leder till s.k. klimatanpassning redan i hög grad är uppmärksammas såväl inom fastighetssektorn som av berörda myndigheter och regeringen.

Jämför reservationerna 11 (MP), 12 (S) och 13 (V).

Motionen

I detta avsnitt behandlas endast en motion. Liksom för den ovan behandlade frågan om stöd till bostadsbyggandet gäller emellertid att fler motioner med den aktuella inriktningen har väckts under den allmänna motionstiden 2012, men att dessa motioner har behandlats i ett annat sammanhang. Förslagen i dessa motioner skulle, vid ett bifall från riksdagen, påverka statsbudgeten för 2012 och ska av detta skäl beredas i särskild ordning. Det gäller bl.a. motionsförslag från S respektive SD om ett system med subventionerade kreditgarantiavgifter för lån till ombyggnader

i miljonprogramsområden som behandlas ovan under rubriken Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 för 2012. Vidare har finansutskottet behandlat (bet. 2011/12:FiU1) motionsförslag från MP respektive V om skattereduktion för bl.a. energieffektivisering av miljonprogrammets bostäder.

I den nu aktuella motionen 2011/12:C207 föreslår Ingela Nylund Watz och Yilmaz Kerimo (båda S) att riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen ska understryka behovet av en snabb klimatanpassning av miljonprogrammets lägenhetsbestånd. Motionärerna hänvisar till att villaägarna kan vidta sådana åtgärder med stöd av ROT-avdrag och framhåller att även ägare till hyresrätter måste ges möjlighet till en stimulans.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet anser liksom motionärerna att det är angeläget att möjligheterna till ökad energieffektivitet i bostadsbeståndet tas till vara. I samband med de upprustnings- och ombyggnadsåtgärder som är aktuella i en stor del av de flerbostadshus som uppfördes under 1960- och 1970-talen bör det vara möjligt att vidta ett flertal åtgärder vad gäller både tillförsel och användning av energi. Det finns också ett antal exempel på genomförda upprustningar i det aktuella bostadsbeståndet som lett fram till en avsevärt minskad energianvändning. Vilka åtgärder som är möjliga och lämpliga att vidta i de enskilda fallen varierar emellertid i hög grad. Detta måste fastighetsägarna själva avgöra mot bakgrund av bl.a. de långsiktigt ekonomiska förutsättningarna för olika åtgärder. Utgångspunkten måste då vara att upprustningen ska kunna genomföras utan statliga subventioner.

Frågan om energieffektivisering och andra åtgärder i bostadsbeståndet som leder till s.k. klimatanpassning är i hög grad uppmärksammas såväl inom fastighetssektorn som av berörda myndigheter och regeringen. Även i EU-samarbetet är denna fråga mycket aktuell i flera sammanhang. Det kan således inte anses finnas något behov av ett tillkännagivande med det innehåll som föreslås i motionen. Motion 2011/12:C207 avstyrks.

Bostäder på landsbygden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om tillkännagivanden om landsbygdens och glesbygdens bostadsmarknad. Utskottet hänvisar till att regeringen har för avsikt att genomföra de åtgärder i frågan som föreslagits av Statens bostadskreditnämnd.

Jämför reservationerna 14 (S, MP) och 15 (V).

Motionerna

I motion 2011/12:C349 av Veronica Palm m.fl. (S) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att det måste gå att bygga bostäder i hela landet. Motionärerna hänvisar bl.a. till svårigheterna att få lån för att köpa eller bygga en bostad i glesbygden.

Ann-Kristine Johansson och Sven-Erik Bucht (båda S) föreslår i motion 2011/12:C231 ett tillkännagivande om behovet av ett statligt initiativ som underlättar byggande av bostäder och lokaler på landsbygden och i glesbygd. Motionärerna framhåller bl.a. möjligheten att utnyttja systemet med bostadskreditgarantier eller utforma en riskkapitalfond för detta ändamål.

Enligt partimotion 2011/12:N303 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 9 bör riksdagen föreslå att regeringen skyndsamt tar fram en samordnad bostadspolitisk strategi för landsbygds kommunerna. Denna politik bör säkerställa ett efterfrågestyrt byggande, en jämn och kostnadskontrollerad produktion med jämn kvalitet samt ge de lokala byggföretagen bättre förutsättningar i konkurrensen med de nationella byggbolagen.

Även i motion 2011/12:C403 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V) yrkande 12 föreslås att regeringen ska återkomma med ett sammanhållet bostadsprogram för landsbygden. Motionärerna hänvisar bl.a. till förslag med denna inriktning som lagts fram av SmåKom. (SmåKom är ett nationellt nätverk för frivillig samverkan mellan kommuner med ca 11 000 invånare eller mindre och har drygt 100 medlemmar.)

Rapport från BKN

Statens bostadskreditnämnd (BKN) fick i regleringsbrevet för 2010 regeringens uppdrag att undersöka förutsättningarna för hur ett antal pilotprojekt skulle kunna byggas upp runt om i landet för att stimulera framväxten av regionala kreditgarantiföreningar inom bygg- och bostadssektorn. Resultatet av dessa överväganden rapporterades i november 2010 till regeringen i rapporten Garantiororganisationer och möjligheten att stödja byggande i glesbygd. I rapportens sammanfattning anfördes följande.

BKN har sökt upp och dokumenterat bostadsbyggnadsprojekt som har svårighet att finna finansiering. Sex av dessa redovisas i rapporten. Av dessa bedöms ett projekt ha förutsättningar att utgöra grunden för en över tiden fungerande garantiförening. Övriga projekt skulle troligen kunna genomföras med stöd av en garantiförening som ingår i en struktur av det slag som tidigare föreslagits av BKN, eller med annat finansiellt stöd.

Tillväxtverket genomför för närvarande en översyn av förutsättningarna för offentligt stöd till befintliga kreditgarantiföreningar. Med hänvisning till detta föreslår BKN nu inga åtgärder för att initiera en garantiförening till stöd för bostadsbyggande.

Som alternativ till en modell med garantiföreningar föreslår BKN, efter förebild från den statliga politiken för företagsutveckling, att myndigheten får i uppdrag att erbjuda mindre och medelstora byggherrar råd om finansiering. Flera av de sex bostadsbyggnadsprojekten är

sådana som skulle kunna få ta del av sådan rådgivning, och utgöra pilotprojekt för finansieringslösningar som kan spridas och komma till nytta för andra projekt.

För att öka möjligheterna att finansiera ny- och ombyggnad av bostäder i glesbygd, föreslås att begränsningen av BKN:s möjligheter att ställa ut garantier utöver marknadsvärdet, med fullgoda säkerheter, förändras. I stället för dagens koppling till bidragsunderlaget enligt förordningen (1992:986) om statlig byggnadssubvention föreslås en beloppsgräns på 16 000 kronor per kvadratmeter bruksarea för bostäder.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet har återkommande behandlat motioner som tar upp de särskilda problem som finns på landsbygdens och glesbygdens bostadsmarknader. Utskottet har i dessa sammanhang understrukit vikten av att målet om en levande landsbygd inte hindras av svårigheter att finna eller finansiera ett lämpligt boende.

Bakgrunden till de problem som beskrivs i motionerna står till stor del att finna i att produktionskostnaden och lånebehovet ofta avser högre belopp än vad det färdiga huset sedan värderas till på marknaden. När det gäller hyresbostäder kan också en osäkerhet om möjligheten till stabila hyresintäkter bidra till finansieringssvårigheter på orter med en svag arbetsmarknad. Detta kan antingen leda till att lån inte beviljas eller till att kreditgivarna begär en kompletterande säkerhet och att det ställs mycket höga krav på kontantinsats. Följden blir svårigheter att genomföra bostadsbyggnadsprojekt och att unga hushåll får svårt att etablera sig på en ort som man har stark anknytning till eller där man har en tryggad försörjning.

Olika lösningar på det aktuella problemet har diskuterats under de senaste åren. På regeringens uppdrag har BKN tidigare övervägt bl.a. möjligheten att använda det statliga kreditgarantisystemet i detta syfte och även analyserat möjligheten att bilda privatoffentliga garantiorganisationer för finansiering inom bygg- och bostadssektorn. Mot denna bakgrund har myndigheten, som framgått ovan, på regeringens uppdrag ytterligare analyserat och övervägt möjligheterna att genomföra bostadsbyggnadsprojekt i glesbygd. BKN lägger i sin rapport till regeringen fram två förslag som anses kunna underlätta byggandet av bostäder i de aktuella delarna av landet. Det gäller dels ett förslag om finansiell rådgivning, dels ett förslag om utvidgade möjligheter att ställa ut kreditgarantier. I budgetpropositionen framhåller regeringen att dessa förslag ska genomföras.

Utskottet kan konstatera att regeringen har för avsikt att genomföra de förslag som BKN lagt fram om åtgärder som kan underlätta bostadsbyggnade i glesbygd och på landsbygden. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet de fyra aktuella motionsförslagen.

Kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår fem motionsförslag om förändringar i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Utskottet anser inte att det bör ställas detaljerade krav på hur kommunerna ska utforma sin bostadsförsörjningsplanering. Utskottet hänvisar vidare till två aktuella regeringsuppdrag som gäller kommunernas arbete med bostadsförsörjning.

Jämför reservationerna 16 (S) och 17 (V).

Gällande rätt

Kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen i olika avseenden följer av flera lagar, bl.a. kommunallagen, socialtjänstlagen och plan- och bygglagen. Riksdagen beslutade hösten 2000 (prop. 2000/01:26, bet. 2000/01:BoU2, rskr. 2000/01:91) att också införa en särskild lagreglering av kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Den 1 januari 2001 trädde lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar i kraft.

I lagen föreskrivs bl.a. att varje kommun ska planera bostadsförsörjningen i syfte att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Vid planeringen av bostadsförsörjningen ska kommunen, om det behövs, samråda med andra kommuner som berörs av planeringen. Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod (1 §). Länsstyrelserna ska lämna kommunerna i länet råd, information och underlag för deras planering av bostadsförsörjningen (2 §). En kommun ska lämna regeringen de uppgifter om kommunens bostadsförsörjningsplanering som regeringen begär (5 §).

Vidare finns i lagen bestämmelser om kommunal bostadsförmedling (3, 4 §§). Utskottet återkommer till denna fråga nedan i ett särskilt avsnitt.

Motionerna

Fem motioner tar upp frågor om regleringen av kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

Veronica Palm m.fl. (S) föreslår i motionerna 2011/12:C348 yrkande 4 och 2011/12:C349 yrkande 10 ett tillkännagivande om behovet av en förstärkt bostadsförsörjningslag. Enligt motionärerna behöver kommunernas ansvar förtydligas och lagen ses över så att det säkerställs att kommunerna tar ansvar för att ett varierat utbud av olika boendeformer tillhandahålls och att nya bostäder byggs.

Även i motion 2011/12:C230 av Teres Lindberg (S) föreslås ett tillkännagivande om ett skärpt bostadsförsörjningsansvar för kommunerna. Motionären anser att i de fall en kommun inte lever upp till sitt bostadsförsörj-

ningsansvar bör ansvaret i stället flyttas över till länsstyrelsen. Det blir då länsstyrelsen som ska ansvara för att det kan byggas hyresrätter i kommuner som saknar ett allmännyttigt bostadsbolag.

I motion 2011/12:C387 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V) yrkande 1 föreslås att riksdagen i ett tillkännagivande framhåller behovet av en förstärkning av lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar och en kommunal första-bo-garanti för ungdomar. Förslagen innebär att kommunerna årligen ska undersöka efterfrågan på boende och de bostadssökandes betalningsförmåga. Kommunerna ska också varje år redovisa för länsstyrelsen vilka insatser man har gjort för att tillgodose efterfrågan i kommunen. Vidare ska kommunerna svara för en första-bo-garanti som innebär att alla unga som har växt upp i kommunen garanteras en bostad om minst ett rum och kök. Villkoren för denna garanti behöver enligt motionen utredas närmare.

Vidare föreslår Amineh Kakabaveh m.fl. (V) i motion 2011/12:C403 yrkande 8 att lagstiftningen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska ändras från att handla om bostadsförsörjning till att ha en inriktning mot obligatorisk boendeplanering. Det föreslås bli obligatoriskt för kommunerna att upprätta heltäckande och övergripande boendeplaneringsprogram som ska redovisas för länsstyrelserna. Programmen ska behandla frågor om nyproduktion och ombyggnad samt förändringar i service, infrastruktur och den omgivande miljön.

Aktuella regeringsuppdrag

Regeringen beslutade den 27 oktober 2011 om två uppdrag (S2011/9424/PBB) med inriktning på arbetet med bostadsförsörjningen i Stockholms län:

Det ena uppdraget är riktat till kommunerna i Stockholms län. Kommunerna ska, i enlighet med 5 § lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, redovisa hur de arbetar med bostadsförsörjningen i kommunen. Redovisningen ska innehålla följande information:

- de kommunala riktlinjer för bostadsförsörjningen som har antagits under denna eller föregående mandatperiod
- det underlag som ligger till grund för riktlinjerna
- en beskrivning av hur riktlinjerna ska genomföras
- en beskrivning av om, och i så fall hur, kommunerna samarbetar med andra kommuner
- en beskrivning av hur riktlinjerna och översiktsplanen förhåller sig till varandra och
- en beskrivning av hur riktlinjerna är kopplade till den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUF) samt hur kommunerna avser att nå upp till de nivåer för det årliga bostadstillskottet som redovisas i denna.

Redovisningen ska senast den 31 december 2011 skickas till Länsstyrelsen i Stockholms län som ska göra en sammanställning och redovisa sina slutsatser till Regeringskansliet senast den 15 februari 2012.

Det andra uppdraget har lämnats till en utredare (Sören Häggroth) som har i uppdrag att biträda Regeringskansliet med att analysera bostadsförsörjningen i Stockholms län. Utredaren ska kartlägga och analysera kommunernas arbete med bostadsförsörjning i länet samt se om och hur kommunerna samverkar och bedöma förutsättningarna för respektive kommun att nå upp till den målsättning som anges i RUFSS 2010. Utredaren ska vidare bedöma om det finns anledning att förstärka det regionala ansvaret för bostadsförsörjning. Om det bedöms föreligga ett sådant behov ska utredaren överväga och redovisa vilka ekonomiska, juridiska eller andra styrmedel som kan vara aktuella för att förbättra bostadsförsörjningsläget i regionen och hur sådana styrmedel kan realiseras. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 31 december 2011.

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan följer kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen av flera lagar utöver lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Det är emellertid regleringen genom den sistnämnda lagen som tas upp i de aktuella motionerna. I främst V-motionerna förordas att det ska tas in en omfattande statlig detaljreglering i lagen om hur kommunerna ska utöva sitt ansvar och vad detta ska anses omfatta. Vad gäller denna fråga har utskottet vid ett flertal tillfällen redovisat sin uppfattning att de statliga kraven måste lämna utrymme för kommunerna att utöva sitt bostadsförsörjningsansvar på ett sätt som utgår från behovet i olika delar av landet. Det är således klart olämpligt att utvidga regleringen av det kommunala ansvaret på det sätt som föreslås i de aktuella motionerna.

När det sedan gäller förslaget i motion 2011/12:C230 (S) vill utskottet slå fast att kommunernas ansvar för den lokala bostadsförsörjningen inte bör flyttas över till länsstyrelsen eller till någon annan statlig instans. Det kommunala bostadsförsörjningsansvaret ska utövas av kommunerna själva och på ett sätt som tillgodoser kommuninvånarnas behov och önskemål. Däremot kan det uppstå situationer när det för länsstyrelserna, eller för regeringen, kan finnas anledning att erinra om kommunernas ansvar och behovet av samverkan för att lösa bostadsförsörjningen inom en region. Lagen ger också uttryck för länsstyrelsens ansvar i detta avseende och regeringens möjlighet att begära in uppgifter från kommunerna. Regeringen har nyligen, som redovisats ovan, utnyttjat denna möjlighet och riktat uppmärksamheten på de särskilda bostadsförsörjningsproblem som råder i Stockholms län.

Vad slutligen gäller det som anförs i motionerna 2011/12:C348 (S) och 2011/12:C349 (S) om att kommunernas ansvar behöver förtydligas vill utskottet återigen erinra om regeringsuppdraget till en utredare att kart-

lägga och analysera kommunernas arbete med bostadsförsörjning i Stockholms län samt bedöma om det finns anledning att förstärka det regionala ansvaret för bostadsförsörjningen. Utskottet anser att utfallet av de två rege- ringsuppdragen bör avvaktas.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet samtliga aktuella motioner.

Kommunal bostadsförmedling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om skärpta krav på kommunal bostadsförmedling. Utskottet anser att det bör överlätas på kommunerna själva att överväga frågor om en eventuell kommunal bostadsförmedling.

Jämför reservation 18 (S, MP, V).

Gällande rätt

Enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska en kommun anordna bostadsförmedling om det behövs för att främja bostadsförsörjningen. Om två eller flera kommuner behöver en gemensam bostadsförmedling, ska dessa kommuner anordna en sådan bostadsförmedling. Regeringen får förelägga en kommun att anordna kommunal bostadsförmedling (3 §).

En kommunal bostadsförmedling som förmedlar lägenheter i turordning efter kötid får, utöver sådan förmedlingsersättning som får tas ut vid yrkesmässig bostadsförmedling, ta ut en avgift för rätten att stå i kö (köavgift) av den hyressökande. Kommunen får bestämma avgiften och grunderna för hur den ska tas ut (4 §).

Motionerna

Veronica Palm m.fl. (S) föreslår i motionerna 2011/12:C348 yrkande 3 och 2011/12:C349 yrkande 11 ett tillkännagivande om behovet att skärpa kravet på kommunerna att ta ansvar för att förmedla bostäder, antingen genom kommunala bostadsförmedlingar eller genom att erbjuda motsvarande service i annan form. Vidare föreslås i motionerna (yrkande 2 respektive 12) ett tillkännagivande till regeringen om att kommuner med bostadsbrist bör uppmanas att starta en förmedling av andrahandskontrakt. Motionärerna hänvisar till att andrahandsuthyrning i dag sker helt utan kontroll av lämpligheten hos uthyrare och förmedlare.

I motion 2011/12:C292 av Kurt Kvarnström och Peter Hultqvist (båda S) föreslås att lagen ändras så att det blir obligatoriskt för kommunerna att, själva eller i samverkan med andra kommuner, inrätta bostadsförmedling. Vidare ska såväl allmännyttiga som privata hyresvärdar vara skyldiga att anmäla lediga lägenheter till bostadsförmedlingen.

Ett motsvarande förslag läggs även fram i motion 2011/12:C206 av Sara Karlsson (S). Därutöver föreslår motionären att möjligheten att återinföra den tidigare lagstiftningen om bostadsanvisningsrätt bör prövas.

Enligt förslaget i motion 2011/12:C403 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V) yrkande 3 ska alla kommuner vara skyldiga att i egen regi, eller genom regional samverkan, ordna en bostadsförmedling som är transparent och som förmedlar flertalet allmännyttiga och privata lägenheter enligt turordning samt social och medicinsk förtur. Enligt motionens yrkande 5 bör regeringen även utreda förutsättningarna och villkoren för kommunal förmedling av hyreslägenheter med andrahandskontrakt.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet har under flera år behandlat och avstyrkt motionsförslag med krav bl.a. på att alla kommuner ska inrätta bostadsförmedlingar och därvid klargjort sin inställning i denna fråga. Utskottet anser att det bör överlåtas på kommunerna själva att överväga frågor om en eventuell kommunal bostadsförmedling. Vad gäller den fråga om bostadsanvisningsrätt som tas upp i motion 2011/12:C206 har utskottet vid ett flertal tillfällen tydligt redovisat sin inställning att en ordning som innebär att fastighetsägare kan åläggas att lämna sina lägenheter till kommunal förmedling inte bör återinföras.

De aktuella motionerna avstyrks.

Kommunal hyresgaranti

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att ersätta den kommunala hyresgarantin med en statlig garanti. Utskottet delar inte motionärernas slutsats att den kommunala befogenheten att ställa ut hyresgarantier bör tas över av staten.

Jämför reservation 19 (V).

Bakgrund

Kommuner kan ställa ut s.k. hyresgarantier till personer som har svårt att få en bostad med besittningsskydd trots att de har betalningsförmåga. En hyresgaranti är ett borgensåtagande från kommunens sida som omfattar en hyresgästs skyldighet att betala hyra.

Kommunernas möjlighet att ställa ut hyresgarantier följer av 2 kap. 6 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter där det framgår att kommuner får lämna enskilda hushåll ekonomiskt stöd i syfte att minska deras kostnader för att skaffa eller inneha en permanentbostad. Kommuner får också ställa säkerhet för att ett avtal om hyra av en bostadslägenhet fullgörs i syfte att enskilda hushåll ska få en permanentbostad med hyresrätt som är förenad med rätt till förlängning, om det enskilda hushållets behov av en sådan bostad inte kan tillgodoses på annat sätt.

En kommun som lämnar hyresgaranti kan enligt förordningen (2007:623) om statligt stöd för kommunala hyresgarantier få ett statligt bidrag om 5 000 kr per garanti. Bidraget, som administreras av BKN, betalas ut oavsett om garantin infrias eller inte. Under perioden 1 juli 2007–31 augusti 2011 har BKN beviljat bidrag för 634 hyresgarantier i 22 kommuner.

BKN har på regeringens uppdrag genomfört en utvärdering av stödet till verksamheten med kommunala hyresgarantier (dnr Fi2010/5848). Kommunerna är enligt BKN väl informerade om möjligheten att använda kommunala hyresgarantier som ett verktyg för att hjälpa hushåll att få ett förstahandskontrakt. De kommuner som har ställt ut hyresgarantier är eniga om att verktyget har betydelse och gör en skillnad för de hushåll som blir hjälpta. BKN föreslår att hyresgarantierna behålls i dagens utformning, men med en medvetenhet om att det hjälper hushåll på marginalen och att omfattningen inte kommer att vara mycket större än i dag. BKN bedömer att det statliga bidraget inte har en avgörande betydelse för kommunernas användning av hyresgarantier, men föreslår ändå att bidraget kvarstår.

Motionen

Amineh Kakabaveh m.fl. (V) hänvisar i motion 2011/12: C387 till en tidigare utvärdering av den kommunala hyresgarantin som gjorts av Statens bostadskreditnämnd och som visar bl.a. att det är få kommuner som erbjuder sina invånare denna möjlighet. Mot denna bakgrund föreslås i motionens yrkande 2 att riksdagen i ett tillkännagivande förordrar att kommunal hyresgaranti ersätts av en statlig garanti.

Utskottets ställningstagande

Möjligheten att ställa ut kommunala hyresgarantier och erhålla statligt bidrag för dessa åtaganden har hittills utnyttjats av färre kommuner än vad som förväntades när de nu gällande reglerna infördes. Som framgått ovan anser emellertid de kommuner som ställt ut garantier att verksamheten varit till nytta för de hushåll som blir hjälpta.

Utskottet delar inte motionärernas slutsats att den kommunala befogenheten att ställa ut hyresgarantier bör tas över av staten. Den typ av bedömningar av de enskilda hushållens behov och förutsättningar som måste ligga till grund för sådana åtaganden görs bäst på lokal nivå.

Motion 2011/12:C387 (V) yrkande 2 avstyrks således av utskottet.

Allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag som gäller allmännyttiga bostadsföretag. Utskottet anser inte att det bör införas krav på att alla kommuner ska ha ett allmännyttigt bostadsföretag. I övrigt hänvisar utskottet till villkoren i den nya lagstiftningen på området och till pågående arbete inom Regeringskansliet.

Jämför reservation 20 (V).

Gällande rätt

Enligt lagen (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag avses med ett sådant bolag ett aktiebolag som en kommun eller flera kommuner gemensamt har det bestämmande inflytandet över och som i allmännyttigt syfte

1. i sin verksamhet huvudsakligen förvaltar fastigheter i vilka bostadslägenheter upplåts med hyresrätt,
2. främjar bostadsförsörjningen i den eller de kommuner som är ägare till bolaget, och
3. erbjuder hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget.

Vidare anges bl.a. att ett allmännyttigt kommunalt bostadsaktiebolag ska bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer.

Motionen

I motion 2011/12:C403 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V) föreslås ett tillkännagivande om att det ska finnas minst ett allmännyttigt bostadsföretag i varje kommun. De kommuner som i dag saknar ett sådant företag bör ges ansvar för att på sikt bygga upp ett (yrkande 2).

Enligt motionen har den nuvarande lagstiftningen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag inneburit att hyresgästernas inflytande i samband med försäljning, vinstuttag och avsättningar till underhåll begränsats. Regeringen föreslås därför återkomma med förslag om hur de boende i allmännyttiga bostäder kan ges ett större inflytande över de övergripande beslut som fattas i företagen (yrkande 14).

Motionärerna framhåller vidare att de allmännyttiga bostadsföretagen på orter med en svag bostadsmarknad ofta har svåra ekonomiska problem. Det behövs därför en samverkan mellan berörda parter kring ett program för att hantera dessa problem (yrkande 11).

Utskottets ställningstagande

Motionens tre yrkanden om allmännyttiga bostadsföretag föranleder följande ställningstaganden från utskottet.

Förslaget i motionens yrkande 2 om ett krav på alla kommuner att behålla eller inrätta ett allmännyttigt bostadsföretag avstyrks. Denna fråga bör även fortsättningsvis få avgöras av varje enskild kommun.

I fråga om förslaget om hyresgästernas inflytande i allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag vill utskottet erinra om att lagen anger att dessa bolag ska erbjuda sina hyresgäster en sådan möjlighet. Då lagen ännu inte har varit i kraft under ett helt år är det ännu för tidigt att värdera utfallet av den nya lagstiftningen i bl.a. den aktuella frågan. Motionens yrkande 14 avstyrks således.

När det gäller yrkande 11 om allmännyttiga bostadsföretag på orter med en svag bostadsmarknad vill utskottet erinra om det stöd som i dag kan ges enligt bestämmelserna i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. Stödet kan ges i form av bidrag för omstrukturering av kommunala bostadsföretag, kreditgaranti för avlösen av kommunala borgensåtaganden eller som kreditgaranti för lån till kommuner. Ett arbete pågår för närvarande inom Regeringskansliet med att se över den nuvarande stödordningen och hur en stödordning för bostadsföretag i kris på svaga bostadsmarknader kan genomföras på ett sätt som uppfyller EU-rättens krav. Resultatet av denna översyn bör avvaktas. Utskottet avstyrker mot denna bakgrund även yrkande 11 i motionen.

Mål för området Konsumentpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett nytt konsumentpolitiskt mål. Utskottet anser att det mål för området Konsumentpolitik som riksdagen fastställde hösten 2008 bör gälla även i fortsättningen.

Jämför reservation 21 (S, MP, V).

Bakgrund

Konsumentpolitiska riktlinjer har fastställts av riksdagen vid åtta tillfällen, första gången 1972. Riksdagen fastställde våren 2006 (prop. 2005/06:105, bet. 2005/06:LU33, rskr. 2005/06:377) att det övergripande målet för konsumentpolitiken skulle vara ”Trygga konsumenter som handlar hållbart”.

Riksdagen beslutade hösten 2007 att ändra det övergripande målet för politikområdet Konsumentpolitik från ”Trygga konsumenter som handlar hållbart” till ”Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val” (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:CU1, rskr. 2007/08:106).

Med anledning av upphävandet av politikområdena beslutade riksdagen hösten 2008 om mål för området Konsumentpolitik. Det mål som beslutades är likalydande med det mål för konsumentpolitiken som fastställdes 2007 (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:CU1, rskr. 2008/09:118).

Motionerna

I motion 2011/12:C347 av Veronica Palm m.fl. (S) yrkande 1 föreslås att riksdagen beslutar att det nuvarande målet för området Konsumentpolitik, ”Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val”, ersätts av målet ”Trygga konsumenter som handlar hållbart” och de delmål som föreslås i motionen. Motionärerna menar att det är nödvändigt att vidga det konsumentpolitiska målet för att det bättre ska svara mot motionärernas ambitioner på området.

Ett likalydande förslag läggs även fram i motion 2011/12:C352 av samma motionärer yrkande 7.

Marianne Berg m.fl. (V) anser i motion 2011/12:C329 att ändringen av det konsumentpolitiska målet innebär att producenternas och näringslivets ansvar minskar på konsumenternas bekostnad och att det är beklagligt att hållbar konsumtion tagits bort från målet. Motionärerna föreslår att det nuvarande målet för området Konsumentpolitik upphävs och att i stället ”Trygga konsumenter som handlar hållbart” införs som mål (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet ställde sig hösten 2007 bakom regeringens förslag till nytt mål för konsumentpolitiken (bet. 2007/08:CU1). Utskottet instämde även i vad regeringen framhållit om att det krävs ett grundläggande konsumentskydd och tillgång till lättillgänglig och tillförlitlig information om t.ex. produkters pris och egenskaper, produktionsmetoder, säkerhetsaspekter och vilken påverkan konsumtionen har på människor och miljö för att konsumenterna ska ha makt och möjlighet att göra aktiva val.

I budgetbetänkandet hösten 2008 stod utskottet fast vid sin uppfattning att det då gällande målet för konsumentpolitiken, och därmed även det likalydande föreslagna målet för området Konsumentpolitik, framstod som väl genomtänkt och välmotiverat. Liksom tidigare underströk utskottet att målet inte innebär någon försvagning av hållbarhetsaspekten (bet. 2008/09:CU1).

Därefter har utskottet i de två senaste årens budgetbetänkanden behandlat och avstyrkt motionsförslag motsvarande de nu aktuella om en återgång till det tidigare gällande målet (bet. 2009/10:CU1 och bet. 2010/11:CU1).

Utskottet vidhåller sin ovan redovisade uppfattning och anser således att det inte finns något skäl för riksdagen att ersätta det nu gällande konsumentpolitiska målet med det mål som förordas i motionerna. Förslagen i motionerna 2011/12:C329 yrkande 1, 2011/12:C347 yrkande 1 och 2011/12:C352 yrkande 7 avstyrks.

Konsumentvägledning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som gäller konsumentvägledning. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Jämför reservation 22 (S, MP, V).

Bakgrund

Kommunernas arbete med konsumentvägledning är ett frivilligt åtagande, och verksamheten kan därmed variera mellan kommunerna i fråga om innehåll, omfattning och organisation. Ibland samarbetar flera kommuner genom att t.ex. ha gemensam konsumentvägledning. Inom ramen för den kommunala konsumentvägledningen kan det förekomma dels direktrådgivning, dvs. efterfrågestyrd information om konsumentlagar, stöd vid tvister, ekonomiska råd och köpråd direkt till en enskild konsument, dels långsiktigt förebyggande arbete, dvs. marknadsbevakning samt kontakter med och information till skolor, näringsliv och organisationer.

Konsumentverket följer utvecklingen av konsumentverksamheten i kommunerna, och verket lämnar årligen en lägesbeskrivning av verksamheten. Av den rapport som lämnades 2011 (rapport 2011:4 Kommunernas konsumentvägledning) framgår att 266 av landets 290 kommuner våren 2011 erbjöd konsumentvägledning, vilket är tre kommuner fler än 2010. Där emot har antalet årsarbetskrafter minskat till 130 jämfört med 132 föregående år. De senaste fem åren har årsarbetskrafterna sjunkit med 64 tjänster.

Vid sidan av konsumentvägledningen är kommunerna, enligt 2 § skuldsaneringslagen (2006:548), skyldiga att inom ramen för socialtjänsten eller på annat sätt lämna råd och anvisningar i budget- och skuldfrågor till skuldsatta personer. Konsumentverket ska stödja och ge vägledning för den budget- och skuldrådgivning som kommunerna ska svara för.

Utöver den kommunala konsumentverksamheten har olika självständiga rådgivningsbyråer inrättats på nationell nivå: Konsumenternas försäkringsbyrå, Konsumenternas Bank- och finansbyrå, Konsumenternas elrådgivningsbyrå samt Telekområdgivarna. Samtliga byråer finansieras av respektive bransch. Staten deltar, genom bl.a. Konsumentverket, som en av huvudmännen. Byråerna samarbetar i stor utsträckning, och de två förstnämnda har en gemensam webbplats. Byråerna har också ett nära samarbete med Konsumentverket och respektive sektorsmyndighet.

Konsument Europa är en fristående enhet inom Konsumentverket som ger enskild rådgivning vid handel över gränserna inom EU. Enheten arbetar även med att sprida information till konsumenterna, bl.a. via föreläsningar, kampanjer, foldrar och sin webbplats. Konsument Europa finansieras till lika delar av Konsumentverket och Europeiska kommissionen.

Motionerna

Veronica Palm m.fl. (S) anser i motion 2011/12:C347 att det är viktigt att alla invånare har tillgång till kommunal konsumentvägledning. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet härmed (yrkande 6).

I motionen föreslås vidare ett tillkännagivande om att det ska ingå i Konsumentverkets uppdrag att lämna konsumentvägledning på internet (yrkande 7). Konsumentvägledningen ska utvecklas i samarbete med konsumentorganisationerna och de kommunala konsumentvägledarna.

Ett motsvarande förslag om konsumentvägledning på internet läggs även fram i motion 2011/12:C352 av samma motionärer (yrkande 8).

Jan Lindholm m.fl. (MP) anser i motion 2011/12:C417 att regeringen bör utreda hur den kommunala konsumentrådgivningen kan organiseras på bästa sätt (yrkande 4). Ett tillkännagivande föreslås i enlighet härmed.

Pågående arbete

Regeringen har i maj 2011 gett en särskild utredare i uppdrag att se över det befintliga stödet till konsumenterna i form av information och vägledning samt föreslå hur det bör organiseras och bedrivs för att bli mer ändamålsenligt, effektivt och likvärdigt för alla konsumenterna i landet (Framtidens stöd till konsumenterna, dir. 2011:38). Utredaren ska enligt direktiven bl.a.

- se över det stöd som ges till konsumenterna när det gäller såväl rättigheter och skyldigheter som val av produkter på konsumentmarknaderna, val av offentligt finansierade tjänster och val av produkter med hänsyn till etiska och miljörelaterade aspekter,
- föreslå hur ett ändamålsenligt och effektivt stöd som är likvärdigt för alla konsumenterna i landet bör organiseras och i det sammanhanget beakta att relevanta aktörers roller och ansvarsområden blir tydliga,
- föreslå strategier och metoder för hur berörda aktörer ska utforma insatser för att stödet till konsumenterna ska nå fram till och användas av konsumenterna, vilket bör inkludera identifiering av olika målgruppers behov och förutsättningar, liksom lämpliga informationskanaler och former för kommunikation, och
- kartlägga och dra lärdom av erfarenheter från hur konsumentstödet är organiserat och hur det bedrivs i andra jämförbara länder, t.ex. Storbritannien, Finland, Norge och Nederländerna.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2012.

Utskottets ställningstagande

Vad gäller motionsyrkandena om kommunal konsumentvägledning anser utskottet, i likhet med motionärerna, att det är viktigt att alla konsumenter i landet har tillgång till en god konsumentvägledning. Som redovisats ovan har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att se över det befintliga stödet till konsumenter i form av information och vägledning samt föreslå hur det bör organiseras och bedrivs för att bli mer ändamålsenligt, effektivt och likvärdigt för alla konsumenter i landet. Utredaren ska i sammanhanget också beakta att relevanta aktörers roller och ansvarsområden blir tydliga.

När det sedan gäller motionsyrkandena om att det ska ingå i Konsumentverkets uppdrag att lämna konsumentvägledning på internet vill utskottet först erinra om att Konsumentverket inte lämnar enskild rådgivning. På Konsumentverkets webbplats tillhandahålls allmän information om olika konsumentfrågor. Bland annat har Konsumentverket nyligen lanserat en webbplats anpassad för smartphones och andra mobiltelefoner med webbläsare, mobil.konsumentverket.se, där konsumenter kan hitta grundläggande information om konsumenträttigheter, bl.a. när det gäller avtal, garantier och reklamation. De fyra rådgivningsbyråerna (se ovan) lämnar däremot personlig rådgivning, också via e-post, till konsumenter. Även Konsument Europa kan kontaktas via e-post för rådgivning. Vidare erbjuder vissa kommunala konsumentrådgivare invånarna rådgivning genom e-post och internet.

I utredningen om framtidens stöd till konsumenter ingår det också i utredarens uppdrag att föreslå strategier och metoder för hur berörda aktörer ska utforma insatser för att stödet till konsumenter ska nå fram till och användas av konsumenter, inkluderande lämpliga informationskanaler och former för kommunikation.

Sammanfattningsvis kan således konstateras att det pågår ett utredningsarbete som ligger i linje med önskemålen i motionerna.

Utskottet kan mot denna bakgrund inte se att det finns behov av sådana tillkännagivanden som motionärerna föreslår. I stället bör nu resultatet av utredarens arbete avvaktas.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 2011/12:C347 yrkandena 6 och 7, 2011/12:C352 yrkande 8 och 2011/12:C417 yrkande 4.

Ändring i fastighetsmäklarlagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i fastighetsmäklarlagen. Ändringen innebär att Fastighetsmäklarnämnden byter namn till Fastighetsmäklarinspektionen.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att Fastighetsmäklarnämnden den 1 augusti 2012 byter namn till Fastighetsmäklarinspektionen.

Förslaget utgör ett led i att stärka myndighetens verksamhet med anledning av den nya fastighetsmäklarlagen. Regeringen anför vidare som skäl för förslaget bl.a. att Fastighetsmäklarnämnden vid flera tillfällen har framfört önskemål om namnbyte som ett led i att förtydliga myndighetens uppdrag i syfte att undvika att myndigheten förväxlas med en branschorganisation. Sedan den 1 januari 2008 är myndigheten en enrådighetsmyndighet och inte någon nämndmyndighet, vilket ytterligare talar för ett namnbyte. Genom det föreslagna namnet undanröjs risken för förväxling med en branschorganisation samtidigt som myndighetens tillsynsuppgift betonas.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag i denna del har inte föranlett något motionsyrkande. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta det lagförslag som lagts fram.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Bostadspolitiska mål, punkt 3 (S, MP, V)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP), Amineh Kakabaveh (V) och Rose-Marie Carlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår det mål för Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet som regeringen föreslår och upphäver målen för Bostadsmarknad och Hållbart samhällsbyggande samt godkänner det bostadspolitiska mål som föreslås i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 18 punkt 3 och motion 2011/12: C388 yrkande 8, bifaller delvis motionerna 2011/12:C349 yrkande 1, 2011/12:C352 yrkande 3 och 2011/12:C417 yrkande 1 och avslår proposition 2011/12:1 utgiftsområde 18 punkt 2.

Ställningstagande

Regeringen har föreslagit ett nytt övergripande mål för bostadspolitiken. Förslaget motiveras med den nya ansvarsfördelningen inom regeringen som innebär att fler bostadspolitiska frågor samlats under en minister. Det är bra att sambanden mellan bostadspolitikens olika frågor och utmaningar har uppmärksammats av regeringen. Problemet är att det saknas innehåll och ambition i regeringens bostadspolitik.

Vi anser att det finns ett stort behov av att återupprätta en statlig bostadspolitik med klart uttalade välfärdsambitioner, som samtidigt kan bidra till att ställa om bostadssektorn i en långsiktigt hållbar riktning. Bostadspolitiken måste möta de utmaningar som tar sig uttryck i bl.a. bostadsbrist, boendesegregation och otillräckliga insatser för att förnya bostadsbeståndet. Den nuvarande regeringen har under den senaste femårsperioden visat att man inte har tillräckliga ambitioner på dessa områden. Inte heller det nya mål som nu föreslås av regeringen ger klart uttryck för en bostadspolitisk inriktning som kan möta utmaningarna på bostadsmarknaden.

Vi anser att det behövs ett bostadspolitiskt mål med tydliga sociala ambitioner som klargör den politiska viljeinriktningen. I motioner från S respektive V som behandlas i detta avsnitt läggs i princip likalydande förslag

fram om ett nytt bostadspolitiskt mål. Vi föreslår med utgångspunkt i dessa förslag att riksdagen avslår regeringens förslag och godkänner följande bostadspolitiska mål.

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön ska utgå från människors efterfrågan och behov och bidra till jämlika förhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Det ovan anförda innebär ett bifall till förslaget i motion 2011/12:C388 (V) och ett delvis bifall till de aktuella förslagen i motionerna 2011/12:C349 (S) och 2011/12:C352 (S). Även förslaget i motion 2011/12:C417 (MP) får därigenom anses vara väl tillgodosett. Regeringens förslag om ett nytt bostadspolitiskt mål bör således avslås av riksdagen. Riksdagen bör vidare upphäva de nuvarande målen för Bostadsmarknad och Hållbart samhällsbyggande.

2. Bostadspolitisk utredning, punkt 4 (MP)

av Jan Lindholm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:C417 yrkande 2.

Ställningstagande

Situationen på den svenska bostadsmarknaden är mycket komplex. I storstäderna och på ett antal tillväxtorter råder en omfattande bostadsbrist. Samtidigt finns det många kommuner där bostadsmarknaden som helhet kan synas vara i balans, men där situationen varierar starkt mellan olika delar av kommunen. På flera orter i landet finns det också ett stort antal tomma och outhyrda bostäder. Stora delar av landets bostadsbestånd befinner sig förmodligen i gott skick. Samtidigt finns det ett stort behov av upprustning och energieffektivisering i delar av beståndet. Flertalet bostäder erbjuder en god boendemiljö, men det finns också ett stort antal bostäder där fukt- och mögelproblem leder till ohälsa och lidande för de boende. Det finns en bred politisk samsyn om att det ska råda neutrala villkor på bostadsmarknaden när det gäller bl.a. beskattningen av bostäder med olika upplåtelseformer. Flera av bostadsmarknadens aktörer ifrågasätter emellertid starkt att så är fallet i dag.

Det finns alltså ett påtagligt behov av ett bostadspolitiskt ansvarstagande för ett antal problem och utmaningar på den svenska bostadsmarknaden som kräver sin lösning. I flera frågor råder det enighet om att problemen

riskerar att få allvarliga konsekvenser för samhällsutvecklingen. Då borde det också vara möjligt att hitta breda politiska lösningar på flera av dessa problem. Det gäller således bl.a. obalanserna på den svenska bostadsmarknaden och det särskilda problemet med brist på studentbostäder, behovet av upprustning i delar av bostadsbeståndet, problemen med s.k. sjuka hus och de hälsokonsekvenser som de leder till samt oklarheterna när det gäller neutraliteten mellan upplåtelseformerna i skattehänseende.

Jag anser att det är dags för landets bostadspolitiker att anta den bostadspolitiska utmaningen. Det går inte längre att bortse från att flera problem snart måste få sin lösning om man inte är beredd att acceptera allvarliga konsekvenser för bl.a. arbetsmarknaden, utbildningssystemet, folkhälsan och för människors möjlighet att fritt välja bostadsort och boende. Miljöpartiet föreslår därför att det tillsätts en bred bostadspolitisk parlamentarisk utredning som tar sig an bostadspolitikens utmaningar och problem. Syftet med utredningen bör vara att i så brett parlamentariskt samförstånd som möjligt finna långsiktiga hållbara lösningar för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar bostadspolitik för hela landet.

Det ovan anförda bör riksdagen med bifall till motion 2011/12:C417 som sin mening ge regeringen till känna.

3. Bostadspolitikens inriktning, punkt 5 (MP)

av Jan Lindholm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:C229 yrkande 1, 2011/12:C232, 2011/12:C314, 2011/12:C399 och 2011/12:C403 yrkande 1 och avslår motionerna 2011/12:C266, 2011/12:C269, 2011/12:C342, 2011/12:C365 och 2011/12:C371.

Ställningstagande

Bostadspolitiken har under de senaste fem åren med den nuvarande regeringen förändrats i grunden. Man kan utan att överdriva hävda att regeringen har avskaffat bostadspolitiken. Bostaden har kommit att betraktas som en vara bland andra på en marknad där allt kan köpas och säljas. Det innebär en klar förskjutning från den tidigare bostadspolitiska ambitionen att motverka boendesegregering i riktning mot det som brukar benämnas ”social housing”.

Förskjutningen gäller också inställningen till bostadsmarknadens olika upplåtelseformer. Fokus har flyttats från hyresrätten till den del av bostadsbeståndet som kan generera större vinster. I stället för att ta itu med de problem som finns på hyresbostadsmarknaden har regeringen satsat på den

nya upplåtelseformen ägarlägenheter. Länge hävdade regeringen också att ägarlägenheterna skulle få fart på bostadsbyggandet och bidra till att lösa problemen på bostadsmarknaden. När vi nu har sett utfallet kan det konstateras att upplåtelseformen hittills rönt ett mycket begränsat intresse. Samtidigt har bristen på lägenheter med hyresrätt tilltagit både genom ombildning till bostadsrätter och genom att även nybyggandet inriktas på bostadsrätter.

Även inom hyresbostadsmarknaden har det skett förskjutningar. Det växande trycket på ett minskande bestånd gör att det sker en utslagning av dem som har sämst möjlighet att leva upp till hyresvärdarnas krav. Andrahandsboende blir allt vanligare, liksom boende hos vänner och släktingar, vilket ger en tilltagande trångboddhet. Trångboddhet sliter hårt på husen och ventilationen klarar inte av att hålla fukthalterna på rimlig nivå, vilket i sin tur ofta ger fuktskador och på sikt även mögelskador.

Det är viktigt att se förskjutningarna på dagens bostadsmarknad i ett historiskt perspektiv. Boendestandarden förändrades radikalt under den andra halvan av 1900-talet på grund av de politiska initiativ som då togs. Att i dag helt släppa det politiska ansvaret för byggandet av bostäder till en nyckfull marknad är förenat med stora risker. Bostadspolitikerna måste därför ges en renässans.

Inledningsvis finns det anledning att sätta hyresrätten i fokus för bostadspolitikerna eftersom denna upplåtelseform i dag är belastad med de största problemen, men samtidigt har de bästa förutsättningarna att bidra till en bättre fungerande bostadsmarknad. Ett tillskott av nya hyreslägenheter kan bidra till att skapa flyttkedjor som resulterar i att bostäder blir lediga. För ungdomar och studenter utgör hyresrätten ofta det enda alternativet. Även för den allt större andelen äldre i befolkningen är hyreslägenheter med god tillgänglighet och boendeservice ofta det bästa alternativet. Satsningen på hyreslägenheter får emellertid inte leda till att nya ensidiga bostadsområden skapas. Både i nyexploaterade områden och vid kompletteringsbebyggelse är det viktigt att tillgodose behovet av blandade boende- och upplåtelseformer. Detta är dock främst en fråga för den kommunala planeringen att beakta.

Vad jag ovan anfört om bostadspolitikens inriktning bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Det innebär i första hand ett bifall till motion 2011/12:C229 (MP) yrkande 1, men även till motionerna 2011/12:C232 (S), 2011/12:C314 (S), 2011/12:C399 (S) och 2011/12:C403 (V) yrkande 1. Övriga motioner avstyrks.

4. Bostadspolitikens inriktning, punkt 5 (V)

av Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:C403 yrkande 1 och avslår motionerna 2011/12:C229 yrkande 1, 2011/12:C232, 2011/12:C266, 2011/12:C269, 2011/12:C314, 2011/12:C342, 2011/12:C365, 2011/12:C371 och 2011/12:C399.

Ställningstagande

Det behövs en ny bostadspolitik med sociala mål som utgår från människors behov och inte bara accepterar marknadskrafternas styrning. I motion 2011/12:C403 (V) ställs det upp ett antal utgångspunkter för en sådan ny bostadspolitisk inriktning:

- Efterfrågan på olika boendeformer ska tillgodoses med hjälp av politiska styrmedel.
- Samhället har ett särskilt ansvar för att tillgodose efterfrågan på boende som inte kräver höga kapitalinsatser, dvs. hyresrätter. Se även motion om byggande av hyresrätter.
- Samhället ska ge möjlighet för människor att välja olika alternativ efter t.ex. ålder, familjeförhållanden, studietid m.m.
- Samhället ska ha styrmedel så att efterfrågan på boende till rimliga kostnader tillgodoses i landets alla kommuner.
- Boende ska kunna ha inflytande över sitt boende och boendemiljöer utan finansiella insatser.
- Bostadspolitikerna ska bidra till en dynamisk arbetsmarknad och goda studiemöjligheter.
- En progressiv miljö- och energipolitik ska genomsyra bostadspolitikens utformning.
- Boendemiljöer ska bidra till såväl kvinnors som mäns frihet att välja vad man gör och var man tillbringar sin tid. Kvinnor ska kunna ta en kvällspromenad utan att känna rädsla.
- Boende och samhällsmiljöer ska bidra till en frihet för alla att välja var man kan tillbringa sin tid och vara verksam. Inte minst i större orter ska ”öppen stad” vara i fokus för t.ex. låginkomsttagare och småföretagare. Höga trösklar via avgifter och höga hyror ska motverkas.
- Boendeplanering ska ske så att bostadsområden och enskilda hus är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, unga som äldre.
- Boendeplaneringen ska motverka klassklyftor och segregation.
- Bostadsområden ska planeras utifrån ett barnperspektiv.

En central del i bostadspolitiken är således att stärka människors möjlighet att välja hur och var de vill bo. Bostadspolitiken är därför en viktig del i arbetet med att bekämpa segregationen. Sverige behöver fler bostadsområden med blandade boende- och upplåtelseformer. Det kan uppnås genom kompletteringsbebyggelse av hyresrätter i utpräglade villaområden och områden där bostadsrätter dominerar. På motsvarande sätt bör kompletteringsbebyggelsen inriktas på villor, radhus och bostadsrätter i områden som domineras av hyresrätter.

Vad jag ovan anfört om bostadspolitikens inriktning och behovet av blandade boende- och upplåtelseformer bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Det innebär ett bifall till motion 2011/12:C403 (V) yrkande 1. Även övriga motioner som behandlas i detta avsnitt kan därigenom till stor del anses bli tillgodosedda.

5. Bostadspolitikens inriktning, punkt 5 – motiveringen (S)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

Ställningstagande

Under denna rubrik i betänkandet behandlas ett antal motioner som tar upp bristerna i dagens bostadspolitik sett ur olika perspektiv och där olika frågor särskilt framhålls. Det handlar om bl.a. bristen på hyresbostäder, ungdomars och studenters bostadssituation, boendesegregationen, upprustningsbehovet i delar av bostadsbeståndet och de särskilda bostadsförsörjningsproblem som kan finnas på olika orter. Gemensamt för motionerna är att de utmynnar i slutsatsen att det behövs en omläggning av bostadspolitikens inriktning om problemen ska kunna få sin lösning. I flera av motionerna uttrycks detta som att det behövs en mer socialt inriktad bostadspolitik.

Vi delar denna uppfattning som också är en av utgångspunkterna för de bostadspolitiskt inriktade förslag som lagts fram under årets allmänna motionstid i parti- och kommittémotioner från Socialdemokraterna. Det behövs en omläggning av politiken som innebär ett ökat politiskt ansvarstagande på både statlig och kommunal nivå. Ett sådant ansvarstagande innebär att man vidtar åtgärder för att försöka komma till rätta med problemen i stället för att helt överlåta utvecklingen till marknaden.

Vår syn på bostadspolitikens inriktning framgår av förslagen i motionerna 2011/12:C348, 2011/12:C349 och 2011/12:C352 av Veronica Palm m.fl. (S) som behandlas under andra rubriker i detta betänkande. Mot denna bakgrund behöver inte de nu aktuella motionerna föranleda något tillkännagivande till regeringen.

6. Nivån på bostadsbyggandet, punkt 6 (S)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:C349 yrkande 3 och 2011/12:C352 yrkande 4 och avslår motionerna 2011/12:C293 och 2011/12:C388 yrkande 1.

Ställningstagande

Enligt Boverkets senaste bostadsmarknadsundersökning (Bostadsmarknaden 2011–2012) ökar antalet kommuner som redovisar brist på bostäder. Det gäller särskilt för hyresbostäder. I hälften av Sveriges kommuner råder brist på bostäder för ungdomar. Allra störst är bristen i Storgöteborg, där 92 % av kommunerna har brist på ungdomsbostäder. Nästan lika illa är det i Storstockholm och Stormalmö där 88 % respektive 73 % av kommunerna lider brist på bostäder för unga.

Bostadsbyggandet låg 2006 på över 40 000 bostäder. Efter att den borgerliga regeringen tillträtt och genomfört sin omläggning av bostadspolitiken föll bostadsbyggandet kraftigt. År 2009 låg nyproduktionen på den lägsta nivån på tio år. Efter en svag uppgång under 2010 och inledningen av 2011 kommer nu rapporter om att bostadsbyggandet åter går ned. Boverket räknar med att det endast påbörjas 24 500 bostäder under 2012. Samtidigt råder det relativt stor enighet om att ett bostadsbyggande på omkring 40 000 lägenheter per år krävs för att minska bostadsbristen och på sikt få en fungerande bostadsmarknad.

Det är emellertid inte bara den totala nivån på bostadsbyggandet som behöver förändras. Det är också viktigt att produktionen kan inriktas på den typ av bostäder där bristen är som störst. Det gäller i första hand hyresrätter, mindre bostäder och studentbostäder. År 2010 färdigställdes endast 125 studentbostäder. Det betyder en ny lägenhet på fler än 500 nya studenter. Samma år färdigställdes endast 2 045 lägenheter med ett rum och kök eller kokvrå. Det är den lägsta nivån sedan 1989, trots rekordstora ungdomskullar.

Det borde således vara uppenbart att den nuvarande nivån på bostadsbyggandet inte räcker till för att täcka de behov som finns och att bristen på vissa typer av bostäder är särskilt akut. Vi anser att riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen bör understryka att åtgärder nu måste vidtas

för att stimulera ett ökat bostadsbyggande. Socialdemokraterna har under årets allmänna motionstid lagt fram förslag om en investeringsstimulans med detta syfte. Detta förslag behandlas emellertid av finansutskottet.

Vad vi ovan anfört innebär ett bifall till motionerna 2011/12:C349 (S) yrkande 3 och 2011/12:C352 (S) yrkande 4. Övriga motioner som behandlas i detta avsnitt kan anses vara delvis tillgodosedda men bör inte ligga till grund för tillkännagivandet.

7. Nivån på bostadsbyggandet, punkt 6 (V)

av Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:C388 yrkande 1 och avslår motionerna 2011/12:C293, 2011/12:C349 yrkande 3 och 2011/12:C352 yrkande 4.

Ställningstagande

Det råder en akut bostadsbrist i stora delar av landet. Denna bostadsbrist drabbar dem som ännu inte hunnit etablera sig bostadsmarknaden, dvs. unga, studenter och nyanlända till Sverige. Den drabbar också dem som behöver flytta, men inte har råd att betala för dyra bostadsrätter och villor. Bostadsbristen drabbar således framför allt den del av befolkningen som efterfrågar hyresrättsbostäder.

Bostadsbristen måste byggas bort. Det behövs ett kraftigt ökat bostadsbyggande jämfört med dagens nivåer för att möta behoven. Enligt Boverkets prognos kommer det endast att byggas omkring 9 000 hyresrätter per år under 2011 och 2012. Det är en helt otillräcklig nivå som beror på att de tidigare bostadsbyggnadsstöden har avvecklats och att regeringen inte vidtar några åtgärder som kan stärka hyresrättens ställning. Hyresmarknadens parter har gemensamt föreslagit flera åtgärder som kan bidra till en bättre skattemässig neutralitet mellan upplåtelseformerna och därigenom även till ett ökat byggande av hyresrättslägenheter. Vänsterpartiet har också föreslagit att det ska införas investeringsstöd för nyproduktion av hyresrätter, inklusive hyresrätter för studentboende.

För att klargöra den politiska ambitionen att få till stånd en kraftigt ökad nyproduktion av bostäder bör det sättas upp ett mål för bostadsbyggandet. Vänsterpartiet föreslår ett mål som innebär att bostadsbyggandet senast 2016 ska ha kommit upp till 40 000 bostäder om året, varav en majoritet bör vara hyresrätter. För att detta mål ska kunna uppnås krävs aktiva insatser från såväl statens som kommunernas sida.

Vad jag nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 2011/12:C388 (V) yrkande 1, tillkännage för regeringen som sin mening. Övriga motioner avstyrks.

8. Stöd till bostadsbyggandet, punkt 7 – motiveringen (S)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

Ställningstagande

Under denna rubrik i betänkandet behandlas ett antal motioner där behovet av ett statligt stöd till bostadsbyggandet framhålls. Vi delar visserligen motionärernas syn i denna fråga men hänvisar till det konkreta förslag om stöd som lagts fram i Socialdemokraternas budgetmotion samt i motion 2011/12:C349 av Veronica Palm m.fl. (S). Detta förslag innebär att en statlig investeringsstimulans för byggande av studentbostäder och hyreslägenheter kan införas redan 2012 och således snabbt bidra till ett ökat bostadsbyggande. Förslaget har hänvisats till finansutskottet för beredning.

Mot denna bakgrund ser vi inte tillräckliga skäl att tillstyrka de nu aktuella förslagen om ett tillkännagivande till regeringen.

9. Stöd till bostadsbyggandet, punkt 7 – motiveringen (MP)

av Jan Lindholm (MP).

Ställningstagande

Avsaknaden av en statlig bostadspolitik har bidragit till en bostadsproduktion som både är otillräcklig och har en felaktig inriktning. Det byggs för få bostäder som tar till vara de senaste årens teknikutveckling när det gäller energisnålt byggande och miljövänlig produktion. Jag anser emellertid att det inte ska behövas statliga bidrag för det vanliga bostadsbyggandet. Det statliga stödet till bostadssektorn bör i stället inriktas på åtgärder som mer direkt tar sikte på ett hållbart samhällsbyggande. Den fysiska planeringen måste ge de grundläggande förutsättningarna för en omställning av produktionen i en hållbar riktning. Miljöpartiet har bl.a. lagt fram ett förslag om ett miljömålsanknutet kunskapsutvecklingsprogram som kommer hela bostadssektorn till del. Vidare har Miljöpartiet lagt fram förslag om olika stöd som syftar till att ställa om samhället, inklusive bostadssektorn, till en uthållig energianvändning. Dessa förslag behandlas emellertid inom riksdagen av andra utskott än civilutskottet.

Jag anser således att det finns ett påtagligt behov av ett större statligt ansvarstagande för bostadsproduktionens omfattning och inriktning men är inte beredd att ställa mig bakom de nu aktuella motionsförslagen.

10. Stöd till bostadsbyggandet, punkt 7 – motiveringen (V)

av Amineh Kakabaveh (V).

Ställningstagande

Vänsterpartiet har i sin partimotion 2011/12:C386 föreslagit att det redan 2012 införs ett investeringsstöd som kan leda till ett ökat bostadsbyggande. Investeringsstödet ska kunna utgå för nyproduktion av hyresrätter, inklusive hyresrätter för studentboende. Stödet ska uppgå till högst 25 % av produktionskostnaden eller maximalt 200 000 kr per lägenhet. Detta förslag behandlas emellertid i första delen av betänkandet, som avser anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 för budgetåret 2012.

Med hänvisning till att det redan finns ett konkret förslag från Vänsterpartiet om investeringsstöd anser jag att de nu aktuella motionerna, som i mer allmänna ordalag förespråkar någon form statligt produktionsstöd, inte behöver ligga till grund för ett tillkännagivande till regeringen i frågan.

11. Stöd till klimatanpassning av miljonprogrammets bostäder, punkt 8 (MP)

av Jan Lindholm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:C207.

Ställningstagande

I motion 2011/12:C207 (S) föreslås att riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen ska understryka behovet av en snabb klimatanpassning av miljonprogrammets lägenhetsbestånd. Jag anser att riksdagen bör ställa sig bakom detta förslag.

Motionärerna framhåller vidare den orättvisa som består i att villaägarna kan vidta olika energibesparingsåtgärder med stöd av ROT-avdraget, medan ägare till hyreshus och bostadsrättsföreningar saknar motsvarande möjlighet. I denna fråga vill jag hänvisa till det förslag som Miljöpartiet lagt fram under höstens allmänna motionstid och som innebär ett utvidgat och energismart ROT-avdrag. Vårt förslag innebär att ROT-avdraget ska omfatta ägare av såväl flerbostadshus som egna hem och inriktas på energi-effektiviseringsåtgärder. Detta förslag är emellertid hänvisat till finansutskottet för beredning.

12. Stöd till klimatanpassning av miljonprogrammets bostäder, punkt 8 – motiveringen (S)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

Ställningstagande

Under denna rubrik i betänkandet behandlas en motion där behovet av en snabb klimatanpassning av miljonprogrammets lägenhetsbestånd framhålls. Vi delar motionärernas syn på detta behov. Det är nödvändigt att ta vara på den stora energibesparingspotential som finns i detta bostadsbestånd i samband med de upprustningar och ombyggnader som måste komma till stånd under de närmaste åren. I motionerna 2011/12:C349 och 2011/12:C352 av Veronica Palm m.fl. (S) har förslag lagts fram om ett garantisystem för upprustning av lägenheter i flerbostadshus. Förslaget innebär att ett nytt anslag inrättas och att 500 miljoner kronor årligen satsas på att underlätta en grön upprustning av miljonprogrammets bostäder. Detta förslag behandlas i den första delen av detta betänkande, som avser anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012.

Mot denna bakgrund ser vi inte tillräckliga skäl att tillstyrka det nu aktuella förslaget om ett tillkännagivande till regeringen.

13. Stöd till klimatanpassning av miljonprogrammets bostäder, punkt 8 – motiveringen (V)

av Amineh Kakabaveh (V).

Ställningstagande

I den motion – 2011/12:C207 (S) – som behandlas i rubricerat avsnitt i betänkandet efterlyser motionärerna en möjlighet för ägare till flerbostadshus i miljonprogrammets bostadsområden att få stöd för upprustningsåtgärder. Jag vill framhålla att Vänsterpartiet i sin budgetmotion har föreslagit att dagens ROT-avdrag, som enbart riktar sig till villaägare och bostadsrättsinnehavare, slopas och ersätts med ett upprustningsstöd för flerfamiljshus. Förslaget innebär emellertid att villaägare som genomför energieffektiveringsåtgärder även fortsättningsvis ska kunna få avdrag för dessa åtgärder.

Med hänvisning till att det redan finns ett konkret förslag från Vänsterpartiet om ett upprustningsstöd för flerfamiljshus anser jag att den nu aktuella S-motionen inte behöver ligga till grund för ett tillkännagivande till regeringen i frågan.

14. Bostäder på landsbygden, punkt 9 (S, MP)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Rose-Marie Carlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:C349 yrkande 15 och avslår motionerna 2011/12:C231, 2011/12:C403 yrkande 12 och 2011/12:N303 yrkande 9.

Ställningstagande

Det finns behov av att bygga nya bostäder även i glesbygdsområden till följd av bl.a. nya möjligheter på arbetsmarknaden, förbättrade kommunikationer och ett ökat intresse för de kvaliteter som ett boende utanför tätorterna kan föra med sig. Kostnaden för att bygga ett eget hem på landsbygden ligger vanligen avsevärt under kostnaden för en motsvarande bostad på en expansiv ort. Det gör att även hushåll med normala inkomster borde ha möjlighet att klara de utgifter som följer av att lånefinansiera byggandet av ett egna hem. Problemet är att kreditinstituterna ofta inte beviljar lån eller att de ställer lånevillkor som det enskilda hushållet inte kan uppfylla. Kreditinstitutens ovilja att medge lån för byggande även till hushåll med en ordnad ekonomi är en följd av de ofta mycket låga marknadsvärdena för bostäder i glesbygdsområden. Även i samband med köp av äldre hus kan det uppstå motsvarande finansieringsproblem, särskilt om det krävs stora investeringar i upprustning.

Frågan om hur finansieringen av byggande i glesbygd ska kunna lösas har diskuterats under en följd av år, utan att det har lett fram till några konkreta åtgärder. I årets budgetproposition utlovar regeringen visserligen att genomföra två förslag från Statens bostadskreditnämnd om finansiell rådgivning och utvidgade möjligheter att ställa ut kreditgarantier, men vi ifrågasätter att dessa åtgärder är tillräckliga för att komma till rätta med de aktuella problemen. Det behövs en mer genomtänkt politik för hur hela landet ska kunna leva, där även sambandet mellan bostads- och arbetsmarknaden samt olika infrastruktursatsningar uppmärksammas. Det måste gå att bo och arbeta också utanför våra storstäder och tillväxtregioner.

Vad vi ovan anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Det innebär ett bifall till motion 2011/12:C349 (S) yrkande 15. Övriga motionsförslag avstyrks.

15. Bostäder på landsbygden, punkt 9 (V)

av Aminéh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:C403 yrkande 12 och 2011/12:N303 yrkande 9 och avslår motionerna 2011/12:C231 och 2011/12:C349 yrkande 15.

Ställningstagande

I Vänsterpartiets partimotion 2011/12:N303 och i motion 2011/12:C403 (V) läggs det fram förslag om att riksdagen ska begära att regeringen utarbetar en samordnad bostadspolitisk strategi för landsbygd och mindre orter. Programmet ska vara inriktat både på att få i gång en långsiktig hållbar bostadsproduktion och på ett bättre utnyttjande av bostadsbeståndet. Det räcker inte med enstaka insatser utan det behövs en helhetsinriktad politik som säkerställer ett efterfrågestyrt byggande, en jämn och kostnadskontrollerad produktion med bra kvalitet under längre perioder och en strategi som ger lokala byggföretag möjlighet att konkurrera med de stora regionala och nationella byggbolagen.

Det finns flera problem på orter med en svag bostadsmarknad som kräver ett ökat statligt engagemang. Ett problem gäller svårigheten för hushåll att få lån när man vill bygga ett småhus. Kreditinstituten kan vägra att ge lån med hänvisning till att produktionskostnaden överstiger det färdiga husets marknadsvärde. Denna situation kan medföra stora problem både för det enskilda hushållet och för det lokala näringslivet när man är i behov av att rekrytera personal. Ett annat vanligt problem är att de som på ålderns höst önskar flytta från ett egnahem till en hyreslägenhet saknar möjlighet till detta eftersom det på många mindre orter nästan inte byggs några hyresrätter alls. På så sätt hindras rörligheten på den lokala bostadsmarknaden och bostadsbeståndet utnyttjas dåligt.

Det har under de senaste åren från olika håll lagts fram förslag om åtgärder som kan bidra till en bättre fungerande bostadsmarknad i glesbygden. BKN har lämnat förslag om att utnyttja systemet med kreditgarantier i detta syfte. De små kommunernas samverkansgrupp SmåKom har bl.a. pekat på möjligheten att stimulera den verksamhet som bedrivs av lokala kreditgarantiföreningar. SmåKom har även understrukit behovet av samordnade åtgärder från statens sida för att komma till rätta med dagens problem på bostadsmarknaden.

Jag anser att riksdagen bör ställa sig bakom det förslag om en samordnad bostadspolitisk strategi för landsbygd och mindre orter som lagts fram i de två motionerna från Vänsterpartiet. Det innebär att även övriga motioner som behandlas i detta avsnitt i betänkandet få anses bli väl tillgodosedda.

16. Kommunernas bostadsförsörjningsansvar, punkt 10 (S)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:C348 yrkande 4 och 2011/12:C349 yrkande 10 och avslår motionerna 2011/12:C230, 2011/12:C387 yrkande 1 och 2011/12:C403 yrkande 8.

Ställningstagande

Enligt Boverkets senaste bostadsmarknadsrapport uppger 43 % av landets kommuner att den lokala bostadsmarknaden präglas av brist på bostäder. Samtidigt kan det konstateras att bostadsbyggandet i flertalet av dessa kommuner sannolikt inte alls når upp till en nivå som kan leda till en bostadsmarknad i balans inom rimlig tid. Som vi tidigare framhållit beror de senaste årens utveckling på bostadsmarknaden till stor del på ett statligt tillkortakommande när det gäller det bostadspolitiska ansvaret. Även många kommuner har emellertid brustit påtagligt när det gäller att ta ansvar för den lokala bostadsförsörjningen. Det krävs därför en större tydlighet gentemot kommunerna om nödvändigheten av att leva upp till det lagstadgade bostadsförsörjningsansvaret.

För att ge förutsättningar för en ökad bostadsproduktion krävs aktiva insatser av kommunerna. Det är kommunerna som genom sitt planmonopol och andra bostadspolitiska instrument måste ta ansvaret för den lokala bostadsmarknaden. Det är också på den kommunala nivån som ansvar måste tas för att bostadsproduktionen leder till ett varierat utbud av bostäder med olika upplåtelseformer.

Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar är ett viktigt instrument för att tydliggöra det kommunala ansvaret för den lokala bostadsmarknaden. Vi anser emellertid att det finns skäl att ytterligare förtydliga och förstärka lagen så att det säkerställs att kommunerna verkligen lever upp till sitt ansvar. Riksdagen bör med bifall till motionerna 2011/12:C348 (S) yrkande 4 och 2011/12:C349 (S) yrkande 10 tillkännage detta för regeringen. Övriga motioner som behandlas i detta avsnitt avstyrks.

17. Kommunernas bostadsförsörjningsansvar, punkt 10 (V)

av Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:C387 yrkande 1 och 2011/12:C403 yrkande 8 och avslår motionerna 2011/12:C230, 2011/12:C348 yrkande 4 och 2011/12:C349 yrkande 10.

Ställningstagande

Principen om allas rätt till en bostad stärktes i viss mån i samband med införandet av lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Lagen har emellertid visat sig vara otillräcklig och otydlig i sin utformning. Det finns därför ett behov av att omarbeta, komplettera och förtydliga lagen så att det kommunala ansvaret för bostadsförsörjningen klarare framgår. I en sådan strävan bör också ingå att ge kommunerna ett redskap för att ta ett helhetsgrepp över planeringen och bostadsförsörjningen. Lagstiftningen bör därför ändras så att den leder till en obligatorisk heltäckande boendeplanering. I motion 2011/12:C403 (V) läggs det fram ett förslag med denna inriktning.

Förslaget innebär att det ska vara obligatoriskt för kommunerna att upprätta boendeplaneringsprogram som garanterar hög kvalitet i bostäder och boendemiljöer. Boendeplaneringsprogrammen ska vara heltäckande och övergripande och redovisas till regeringen via länsstyrelserna. De ska behandla såväl handlingsplaner för nyproduktion och ombyggnad som förändringar i service, infrastruktur och omgivande miljö. Kvalitetskraven på boendemiljön ska utvecklas till att omfatta energi- och miljökrav, trygghet och säkerhet, feministiskt perspektiv, tillgänglighet, barnperspektiv samt social och ekologisk hållbarhet.

I motion 2011/12:C387 (V) läggs det fram ytterligare förslag om hur det kommunala bostadsförsörjningsansvaret ska kunna stärkas. Förslaget innebär att kommuner årligen ska undersöka vilket boende som efterfrågas i kommunen och betalningsförmågan hos de bostadssökande. Efterfrågan bland unga under 25 år ska särredovisas. I redovisningen av de kommunala boendeplaneringsprogrammen till länsstyrelsen och regeringen bör ingå att kommunerna varje år redovisar vilka insatser de gjort för att tillgodose efterfrågan.

Vidare bör en s.k. första-bo-garanti ingå i det kommunala ansvaret för bostadsförsörjningen. Alla unga som växt upp i kommunen bör garanteras en bostad om minst ett rum och kök. De närmare villkoren för denna rätt

tighet behöver emellertid utredas närmare. Det gäller bl.a. hur länge en person under 25 år ska ha varit folkbokförd i kommunen för att omfattas av första-bo-garantin.

Det som jag ovan anförde om det kommunala bostadsförsörjningsansvaret, kommunala boendepaneringsprogram och första-bo-garantin bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär ett bifall till motionerna 2011/12:C387 (V) yrkande 1 och 2011/12:C403 (V) yrkande 8. Övriga motionsförslag avstyrks.

18. Kommunal bostadsförmedling, punkt 11 (S, MP, V)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP), Amineh Kakabaveh (V) och Rose-Marie Carlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:C348 yrkandena 2 och 3, 2011/12:C349 yrkandena 11 och 12 samt 2011/12:C403 yrkandena 3 och 5 samt avslår motionerna 2011/12:C206 och 2011/12:C292.

Ställningstagande

Det är uppenbart att möjligheterna att underlätta för bostadssökande att finna en god bostad är beroende av att det finns en rättvis och serviceinriktad kommunal förmedlingsverksamhet. Trots kravet i bostadsförsörjningslagen på att kommunerna ska inrätta förmedling om det behövs för bostadsförsörjningen är det bara ett fåtal kommuner som i dag har en kommunal bostadsförmedling. Det innebär att det saknas förmedling även i många stora och medelstora kommuner där en omfattande bostadsbrist och en svåröverblickbar bostadsmarknad medför ett stort behov av förmedlingsverksamhet. Det finns mot denna bakgrund anledning att förtydliga och skärpa det lagreglerade kravet på kommunal förmedling.

Vi anser att bostadsförsörjningslagen bör skärpas så att alla kommuner blir skyldiga att förmedla lägenheter, antingen genom kommunala bostadsförmedlingar eller genom att erbjuda motsvarande service i annan form. Inriktningen bör vara en bostadsförmedling som är transparent, förmedlar såväl allmännyttiga som privata lägenheter och som fördelar lägenheter enligt turordning samt social och medicinsk förtur.

Bostadsförmedlingarnas huvuduppgift bör givetvis vara att förmedla förstahandskontrakt. På dagens bostadsmarknad är emellertid många hänvisade till osäkra andrahandskontrakt, inte sällan med villkor som innebär att en hyra långt över bruksvärdesnivån tas ut. Det finns därför behov av ett kommunalt engagemang även på denna del av bostadsmarknaden. Vi anser

att den kommunala bostadsförmedlingen också ska kunna förmedla andrahandskontrakt. En sådan förmedling minskar risken för att redan utsatta människor drabbas av oskäligen hyror och felaktiga förmedlingsavgifter. Frågan om formerna för en kommunal förmedling av andrahandskontrakt behöver emellertid utredas närmare.

Vad som anförs ovan bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Det innebär ett bifall till de aktuella förslagen i motionerna 2011/12:C348 (S), 2011/12:C349 (S) och 2011/12:C403 (V). Övriga motioner avstyrks.

19. Kommunal hyresgaranti, punkt 12 (V)

av Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:C387 yrkande 2.

Ställningstagande

Många hushåll med ekonomisk förmåga att klara kostnaderna för ett eget boende har ändå svårighet att få teckna kontrakt för en hyresrätt med besittningsskydd. Det beror på att hyresvärdar ibland ställer orimligt höga krav på inkomst eller inte accepterar hyresgäster som saknar fast anställning. Tanken bakom systemet med hyresgarantier är att genom ett borgensåtagande från kommunen underlätta för dessa hushåll att etablera sig på bostadsmarknaden. Den kommunala hyresgarantin blir en extra säkerhet för hyresvärderna. Problemet med det nuvarande regelsystemet är att det står kommunerna fritt att välja om man vill ge ut hyresgarantier eller inte. Sedan systemet infördes 2007 har endast 22 kommuner utnyttjat denna möjlighet.

Jag anser att hushåll i alla kommuner bör ha samma rätt att få hyresgaranti. Statens bostadskreditnämnd har tidigare gjort bedömningen att en statlig garanti ger bäst effekt på bostadsmarknaden. Riksdagen bör därför ställa sig bakom förslaget i motion 2011/12:C387 (V) som innebär att staten, i stället för kommunerna, ska svara för garantin gentemot hyresvärderna.

Vad jag ovan anfört om en statlig hyresgaranti bör riksdagen med bifall till motion 2011/12:C387 (V) yrkande 2 tillkännage för regeringen som sin mening.

20. Allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag, punkt 13 (V) av Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:C403 yrkandena 2, 11 och 14.

Ställningstagande

De allmännyttiga bostadsföretagen utgör en av grundförutsättningarna för den svenska bostadspolitiska modellen och en socialt inriktad bostadspolitik. Under de senaste åren har emellertid ett flertal beslut på statlig och kommunal nivå motverkat dessa företags roll på bostadsmarknaden. Vissa kommuner har sålt ut allmännyttigt ägda lägenheter som bostadsrätter och några kommuner har t.o.m. sålt hela det allmännyttiga bostadsbeståndet. Den nya lagstiftning för allmännyttan som trädde i kraft vid det senaste årsskiftet är dessutom behäftad med stora brister. Jag anser mot denna bakgrund att riksdagen bör ställa sig bakom de tre förslag som läggs fram i motion 2011/12:C403 (V) i syfte att stärka de allmännyttiga bostadsföretagens roll på den svenska bostadsmarknaden.

En första förutsättning för en väl fungerande lokal bostadsmarknad är att det i varje kommun finns minst ett kommunalt bostadsföretag som bedriver sin verksamhet i allmännyttigt syfte. De kommuner som i dag saknar ett allmännyttigt bostadsföretag bör därför ansvara för att ett sådant på sikt byggs upp i kommunen.

Ett väl fungerande allmännyttigt bostadsföretag förutsätter att hyresgästerna är engagerade i verksamheten. De boendes makt över den egna bostaden och bostadsområdet behöver därför utvecklas. De ska kunna påverka alla processer och beslut som rör boendet. Närhetsprincipen ska vara vägledande, dvs. beslut ska fattas så nära de berörda som möjligt. Regeringen bör återkomma med förslag om hur de boende i allmännyttiga bostäder kan ges ett större inflytande över de beslut som fattas i företagen.

På orter med svag bostadsmarknad har de allmännyttiga bostadsföretagen ofta svåra ekonomiska problem. Den nya lagstiftningen för allmännyttiga bostadsföretag riskerar att bidra till ytterligare problem. Det gäller bl.a. behovet av kapitaltillskott om fastighetsvärdena behöver skrivas ned i betydande utsträckning. För många kommuner skulle detta bli en övermäktig uppgift. Det behövs därför en samverkan mellan alla berörda parter kring ett program för att hantera de problem som särskilt gäller för allmännyttiga bostadsföretag som är verksamma på svaga bostadsmarknader.

Det ovan anförda bör riksdagen med bifall till motion 2011/12:C403 (V) yrkandena 2, 11 och 14 tillkänna för regeringen som sin mening.

21. Mål för området Konsumentpolitik, punkt 14 (S, MP, V)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP), Amineh Kakabaveh (V) och Rose-Marie Carlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen upphäver målet för området Konsumentpolitik och godkänner det mål för området som föreslås i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:C329 yrkande 1, 2011/12:C347 yrkande 1 och 2011/12:C352 yrkande 7.

Ställningstagande

Under den borgerliga regeringen har det konsumentpolitiska målet omformulerats. Det tidigare gällande målet ”Trygga konsumenter som handlar hållbart” och dess delmål med fokus på hushållning med egna och gemensamma resurser har ersatts av målet ”Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val”. Under de fyra senaste åren har vi i gemensamma reservationer framhållit att detta innebär att hållbarhetsaspekten nu helt saknas som konsumentpolitisk målsättning. Dessutom saknas helt delmål som visar politiska ambitioner om hållbar konsumtion. Trots att våra konsumtionsmönster är en avgörande fråga för ett hållbart samhälle saknas således ett hållbarhetsmål för konsumentpolitiken.

För vår del är det uppenbart att konsumtionsmönster också påverkar miljön och att medvetenheten om detta bör realiseras i målsättningar på konsumentpolitikens område. Vi anser att det är anmärkningsvärt att regeringen vidhåller ett konsumentpolitiskt mål som inte på något vis stöder hållbara konsumtionsmönster.

Med ständigt nya varor och tjänster att konsumera bör den konsumentpolitiska målsättningen vara att underlätta för människor att vara aktiva konsumenter, handla medvetet och bidra till en mer hållbar konsumtion.

Regeringens målformulering säger inte heller någonting om att människor har olika förutsättningar. Alla människor har inte makt och möjlighet att göra aktiva val. Den som inte har tiden, resurserna eller erfarenheten blir mer utsatt och riskerar att hamna i en sämre ställning än andra. Konsumentpolitiken har tidigare handlat om på vilket sätt samhället ska kunna stötta svaga och utsatta konsumenter.

Vi menar att målet för konsumentpolitiken bör klargöra den politiska viljeinriktningen och fungera som en utgångspunkt i arbetet med att precisera behovet av insatser, lagstiftning eller andra åtgärder. Ett tydligt mål bidrar även till att de politiska ambitionerna vinner större genomslag då det uppmuntrar och vägleder övriga samhällsaktörer att vidta åtgärder i samma riktning.

Den tidigare konsumentpolitiken bör därför återupprättas och målet på nytt formuleras ”Trygga konsumenter som handlar hållbart”.

Sammanfattningsvis anser vi att riksdagen bör upphäva målet för området Konsumentpolitik och godkänna det mål för området som föreslås i reservationen. Det innebär ett bifall till motionerna 2011/12:C329 yrkande 1, 2011/12:C347 yrkande 1 och 2011/12:C352 yrkande 7.

22. Konsumentvägledning, punkt 15 (S, MP, V)

av Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP), Amineh Kakabaveh (V) och Rose-Marie Carlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:C347 yrkandena 6 och 7, 2011/12:C352 yrkande 8 och 2011/12:C417 yrkande 4.

Ställningstagande

Alla människor behöver ha tillgång till en korrekt och saklig information för att kunna göra aktiva val. Sådan information behövs också som motvikt till den kommersiella reklamen. Vi vill att alla människor ska kunna vara aktiva konsumenter med möjlighet att göra de val som de avser och önskar. Kunniga konsumenter kan göra kloka val och kan ta del av produkter och tjänster med bra kvalitet. Det är också genom kunniga konsumenter som marknadsekonomin kan utvecklas på ett positivt och hållbart sätt.

För att möta den nya tidens konsumentbehov behöver varje individ vara väl förtrogen med sina rättigheter och skyldigheter som konsument.

Enligt vår mening måste ambitionen för konsumentpolitiken vara att underlätta för alla konsumenter att få tydlig, korrekt och lättillgänglig information och rådgivning. Detta gäller inte minst i en tid då en mängd verksamheter och tjänster ska väljas av konsumenterna själva. Konsumentorganisationer, bloggar och andra konsumentnätverk har en stor betydelse för att sprida kunskap. Vi förordar även en aktiv konsumentpolitik där kommunerna tillhandahåller konsumentvägledning till sina invånare. Konsumentvägledarna kan förhindra att konsumenttvister uppstår och bidra till att missförstånd undanröjs. Råkar man som konsument illa ut kan konsumentvägledarna ge viktiga råd så att man ska kunna hävda sin rätt.

Av den rapport om kommunernas konsumentvägledning som Konsumentverket lämnade 2011 framgår att det fortfarande saknas konsumentvägledare i vissa kommuner. Rapporten visar också att antalet årsarbetskrafter totalt fortsätter att minska. Vi anser att detta är en oroande utveckling.

Enligt vår mening bör alla konsumenter, oavsett var de bor, ha tillgång till en god konsumentvägledning. Värdet av den rådgivning som konsumentrådgivare kan lämna till enskilda konsumenter får inte underskattas.

För att komplettera dagens konsumentvägledning vill vi dessutom att det ska ingå i Konsumentverkets uppdrag att lämna konsumentvägledning på internet. Dit ska konsumenterna kunna vända sig för att ställa frågor och få snabba svar. I dagens informationssamhälle sker allt fler kontakter på nätet. Det är då en naturlig utveckling att också erbjuda konsumentvägledning på nätet till enskilda konsumenter.

Vi anser i och för sig att det är ett steg i rätt riktning att regeringen valt att låta en utredare göra en allmän översyn av det befintliga stödet till konsumenter. Till skillnad mot majoriteten kan vi när det gäller de frågor som tagits upp i de aktuella motionerna inte se att det finns anledning att avvakta utredarens förslag. Enligt vår mening bör därför regeringen omgående se över vilka åtgärder som behöver vidtas för att behovet av en god kommunal konsumentvägledning till alla invånare ska kunna tillgodoses och tryggas.

Regeringen bör vidare ge Konsumentverket i uppdrag att i samarbete med konsumentorganisationerna och de kommunala konsumentvägledarna utveckla en konsumentvägledning på internet som riktar sig till enskilda konsumenter.

Vad vi nu anfört bör riksdagen, med bifall till motionerna 2011/12:C347 yrkandena 6 och 7, 2011/12:C352 yrkande 8 och 2011/12:C417 yrkande 4, som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012, punkt 1 (S)

Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S) och Rose-Marie Carlsson (S) anför:

I Socialdemokraternas budgetmotion ”På väg mot ett kunskapsbaserat samhälle” beskriver vi vårt alternativ till regeringens budgetproposition och våra visioner för samhällsutvecklingen. Det är dessa visioner som ligger till grund för våra förslag även i det nu aktuella ärendet om utgiftsområde 18, dvs. i frågor om bostadspolitiken och konsumentpolitiken. Våra förslag om förändringar inom olika politikområden ska ses som en sammanhållen politik där de olika delarna samverkar och bidrar till att ge Sverige en ny färdriktning. Vi vill ha ett samhälle där välfärd och möjligheter kommer alla till del, där vi river hinder för människors frihet så att de kan förverkliga sina drömmar. Vi vill utveckla Sverige mot ett mer modernt, jämställt och framåtblickande samhälle byggt på gemenskap, solidaritet, rättvisa, kreativitet och trygghet.

Vi kan aldrig acceptera arbetslösheten. Full sysselsättning är det övergripande målet för den socialdemokratiska ekonomiska politiken. Vi har höga ekonomiska ambitioner för Sverige. Sverige ska ligga i framkant av utvecklingen även i fortsättningen. Regeringens ensidiga ekonomiska politik baserad på stora skattesänkningar har däremot nått vägs ände. Utanförska-pet är oförändrat, arbetslösheten har ökat, klyftorna och barnfattigdomen har växt liksom de ekonomiska skillnaderna mellan könen. Fler är långtids-arbetslösa, bostadsbyggandet har minskat och skolresultaten har försämrats. Sverige behöver en ny färdriktning också för den ekonomiska politiken.

Läget i världsekonomin är allvarligt. Risken för recession i Europa är uppenbar. Det ställer stora krav på den ekonomiska politiken även i Sverige. Starka offentliga finanser är avgörande. Nu gäller det att göra rätt saker och ha beredskap att återkomma med ytterligare insatser om det visar sig nödvändigt. Vi vill prioritera investeringar i det som också långsiktigt bygger Sverige starkt – utbildning, infrastruktur och bostäder.

För att lägga om färdriktningen behöver åtgärder vidtas inom i princip alla samhällsområden. Den svenska konkurrenskraften behöver utvecklas genom en strategisk samverkan mellan staten, näringslivet och den akademiska världen. Vi vill också slå vakt om ett modernt arbetsliv där de anställdas intressen står i centrum. En modern kunskapsskola ska utvecklas med kvalitet och kreativitet i centrum. Kvinnors möjligheter till arbete, utveckling och ekonomiskt oberoende genom egen försörjning måste bli en prioriterad fråga. Miljöproblemen kräver investeringar och tuffa miljökrav

där Sverige går före och tar sin del av miljöansvaret. Det krävs investeringar i järnväg och kollektivtrafik, ett nytt klimatinvesteringsprogram och stimulanser av mer miljövänliga bilar.

Storstäder som bärs fram av en pulserande framtidstro är en viktig ingrediens i bygget av ett modernt och konkurrenskraftigt Sverige. Väl fungerandeorstäder är avgörande för att vi ska få tillväxt och fler jobb i hela landet. Under åren 2012–2015 vill vi därför göra tillväxtskapande investeringar i våra största städer. Det handlar om att bygga järnvägar och kollektivtrafik, fler bostäder, viktiga klimatinvesteringar och en ordentlig upprustning av miljonprogramsområdena.

I dag råder stor bostadsbrist på många håll i Sverige. Människor har svårigheter att flytta dit där jobben och utbildningsplatserna finns. Det behövs en ny bostadspolitik som ger en större rörlighet på bostadsmarknaden och blandade bostadsområden. Alla människor, inte bara de med goda ekonomiska förutsättningar, ska ha möjlighet att leva i bra bostäder till rimliga kostnader i en stimulerande och trygg miljö. Då krävs att staten och kommunerna gemensamt tar ansvar för att det byggs fler bostäder.

Den övergripande inriktningen av vår politik, som ovan beskrivits mycket kortfattat, ligger till grund för våra förslag om statsbudgetens inkomster och utgifter samt om utgifternas fördelning på utgiftsområden. Våra budgetförslag har i ett flertal avseenden en helt annan inriktning och andra prioriteringar än dem som regeringen fört fram i sin budgetproposition. För det nu aktuella utgiftsområdet 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik har vi föreslagit en ram som är 500 miljoner kronor större än regeringens förslag. Majoriteten i riksdagen bestående av Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna har emellertid den 23 november 2011 fastställt andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena och gör en annan beräkning av statens inkomster 2012 än vad som skulle bli fallet med våra förslag.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi nu från att delta i utskottets beslut och avge en reservation i fråga om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 18 borde ha öökats med sammanlagt 500 miljoner kronor och använts på det sätt som framgår av motion 2011/10:C352 av Veronica Palm m.fl. (S).

Förslaget innebär att ett nytt anslag inrättas och att 500 miljoner kronor årligen satsas på att underlätta en grön upprustning av miljonprogrammets bostäder. Utgångspunkten är att statliga kreditgarantier ska kunna användas för att garantera lån även till underhåll och ombyggnader. I områden med särskilt svag socioekonomisk status, där det är svårt att höja hyrorna för de boende, ska staten på vissa villkor kunna subventionera lånegarantiavgiften. Vårt förslag innebär en garantiram på 20 miljarder kronor för verksamheten, vilken skulle kunna täcka lånebehovet vid upprustning av ca 60 000 lägenheter.

Vi vill här också erinra om att den bostadspolitiska satsningen i vårt budgetalternativ även innefattar en nödvändig satsning på bostadsbyggande som inte behandlas i detta betänkande eftersom det påverkar statsbudgetens inkomstsida. Detta förslag, som har behandlats av finansutskottet, innebär att det ska införas en investeringsstimulans till byggande av studentbostäder och hyresrätter. Stimulansen bör ges enligt i princip den modell som tidigare fanns för byggande av mindre hyresrätter och studentbostäder i tillväxtområden. Den nya stimulansen bör dock inte begränsas till mindre lägenheter utan i stället riktas mot den lägenhetstyp som de enskilda kommunerna i sin bostadsförsörjningsplan anger att det råder brist på. Investeringsstimulansen bör liksom tidigare ges genom en skattekreditering som motsvarar skillnaden mellan den moms som fastighetsägaren betalat för projektet och ett belopp motsvarande en momsats på 6 %.

2. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012, punkt 1 (MP)

Jan Lindholm (MP) anför:

Miljöpartiet har presenterat sitt alternativ till ekonomisk politik och budgetpolitik i budgetmotionen 2011/12:Fi241 – Ansvar för framtiden – och tillhörande kommittémotioner.

I vår budgetmotion konstaterar vi att Sverige har fantastiska möjligheter att genom klimatsmarta investeringar skapa många nya arbetstillfällen, forma ett hållbart samhälle och bygga Sverige starkare inför framtiden. Miljöpartiets vision är ett Sverige med 100 % förnybar energi, energieffektiva bostäder och snabba och punktliga järnvägstransporter. Den ekonomiska oron omkring oss gör det än viktigare att göra framtidsinvesteringar som både löser ekonomiska problem på kort sikt och miljöproblem långt in i framtiden.

Det osäkra ekonomiska läget i vår omvärld ökar trycket på alla politiska partier att tydliggöra vilka prioriteringar man gör för att bygga ekonomin stark även på längre sikt. I det gröna alternativet till regeringens budgetförslag presenterar vi därför åtgärder för mer framtidstro och bättre fördelning av de gemensamma resurserna.

För oss gröna är det självklart att göra effektiva statsfinansiella prioriteringar. Inom det reformutrymme som vi har att tillgå måste vi prioritera långsiktiga investeringar. Dessutom måste vi minska klyftorna i samhället genom att omfördela inom ramen för skattesystemet.

Vår budgetmotion håller fokus på investeringar som betalar sig både nu och i framtiden. Ökad kvalitet i skolan och investeringar som tar oss till ett klimatsmartare samhälle är områden som är särskilt viktiga för oss. Det finns knappast någon bättre investering än kunskap. Varje krona som vi i dag lägger på skolan kommer att betala sig på sikt. Det här är investeringar som ger utrymme för nya idéer att växa fram och för svenska

innovationer att industrialiseras. Det kräver också en företagarpolitik där alla som bär på idéer till företag får möjlighet att förverkliga dem och där små företag får växa.

En annan viktig komponent i den gröna ideologin är ansvaret för att hålla ihop samhället, att ge en hjälpande hand till dem som är sjuka eller som riskerar att hamna utanför samhället. I den gröna budgeten föreslår vi en kraftigt förbättrad sjukförsäkring. Vi tar också de första stegen till att avskaffa en av de värsta skamfläckarna i det svenska samhället, den växande gruppen barn som lever i fattiga familjer. Vi kan välja mycket i livet, men inte vilken familj vi föds in i.

För Miljöpartiet är budgetöverskott och varsamhet med statens finanser inte målet med politiken. Det är ett verktyg för att skapa ett hållbart samhälle med mindre klyftor och god miljö. Ett samhälle som vi med gott samvete kan lämna över till kommande generationer.

Riksdagens majoritet bestående av Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna har den 23 november 2011 ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Genom det beslutet har man också avslagit Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetförslag.

Av den här anledningen tar jag nu inte del i beslutet om anslag inom utgiftsområde 18. I stället redovisas här den fördelning av anslag inom utgiftsområdet som förordas i vår motion 2011/12:C417 på de områden där vi avviker från regeringsförslaget.

Beloppen anges avrundade till miljoner kronor

Anslag	Regeringens förslag	Förändring
2:1 Boverket	202	+220
2:2 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	32	+5
3:2 Konsumentverket	113	+6
3:5 Åtgärder på konsumentområdet	17	+9
Summa anslagsförändring	–	+240

Våra förslag om avvikande anslag innebär i korthet följande.

Anslaget till Boverket utökas med 220 miljoner kronor. Vi vill satsa 100 miljoner kronor till utvecklingen av ett miljömålsanknutet kunskapsutvecklingsprogram för att öka kompetensen när det gäller kopplingen mellan miljö och planeringsfrågor hos politiker och handläggare i kommunerna och på länsstyrelserna. Programmet syftar till att ge innehåll och utforma verktyg till arbetet med att nå de 16 miljömålen. Tillgängligheten i bostadsbeståndet måste förbättras. Vi vill införa ett nytt hissbidrag på 100 miljoner kronor årligen. Vidare ska det utvidgade anslaget till Boverket användas till en satsning på att stärka arbetet med bullerfrågor i samhällsplaneringen (10 miljoner kronor) och en nystart av Fonden för fukt- och mögelskador (10 miljoner kronor). Miljöpartiet anser att staten

tillsammans med byggindustrin måste utarbeta en strategi för att hantera de omfattande fukt- och mögelskador som fortfarande finns i bostadsbeståndet. När det gäller anslaget till Boverket anser Miljöpartiet också att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om de medel inom anslaget som regeringen öronmärkt för en översyn av strandskyddsreglerna. Vi anser att dessa medel ska användas för att Boverket tillsammans med Naturvårdsverket och länsstyrelserna ska kunna arbeta för ett förstärkt strandskydd och ge kommunerna råd och stöd i hur strandskyddet bäst värnas.

Anslaget för Bidrag till åtgärder mot radon utökas i vårt förslag med 5 miljoner kronor. Strålskyddsmyndigheten har visat att 200 lungcancerfall per år skulle kunna förhindras om samtliga bostäder med radonhalter över gällande gränsvärde åtgärdas. Det utökade anslaget ska användas till en informationskampanj om riskerna med radon i bostäder och till en därigenom ökad efterfrågan på bidrag.

Anslaget till Konsumentverket höjs med 6 miljoner kronor som bl.a. ska användas till företagsorienterade insatser som leder till ökad kunskap hos näringsidkare om konsumenters rättigheter. Verket ska också ges resurser för att utveckla e-tjänster, särskilt mobila tjänster, som riktar sig till konsumenter.

Anslaget till åtgärder på konsumentområdet höjs med 9 miljoner kronor som ska användas för ett stöd till en fristående konsumentorganisation för läkemedelsinformation utifrån ett brukarperspektiv, liknande det stöd som tidigare gick till konsumentorganisationen Kilen.

3. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012, punkt 1 (SD)

Carina Herrstedt (SD) anför:

Sverigedemokraternas förslag om statsbudgeten finns i vår partimotion 2011/12:Fi242. I denna motion beskrivs också inriktningen av vår bostadspolitik. Förslaget om anslag inom det nu aktuella utgiftsområde 18 beskrivs närmare i vår motion 2011/12:C419.

Genom riksdagsmajoritetens beslut den 23 november om att godkänna regeringens budgetproposition när det gäller budgetens inkomstsida och ramar för utgiftsområdena har våra, liksom övriga oppositionspartiers, budgetförslag i praktiken blivit överspelade. Det är inte heller möjligt att i detta betänkande fullfölja vårt förslag om utgiftsområde 18 genom en reservation. Jag väljer därför att avstå från att delta i utskottets beslut när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområdet för budgetåret 2012. Nedan redogör jag i stället kortfattat för våra bostadspolitiska förslag.

Vi anser att bostadspolitiken har en central uppgift när det gäller att skapa väl fungerande förutsättningar för människor att bo och leva i de bostadsformer som passar vars och ens livssituation bäst. Samtidigt får den statliga bostadspolitiken inte ges en sådan omfattning och inriktning att den riskerar att begränsa människors fria val eller inskränka det kommunala självstyret.

Det finns en mängd bostadspolitiska utmaningar som måste hanteras under de närmaste åren. Det gäller inte minst problemen i vissa bostadsområden som blivit socialt belastade genom att den s.k. ebo-lagen hindrar att nyanlända hänvisas till andra områden. I huvudsak handlar det om miljonprogrammets bostadsområden med en hög andel invandrare som står utanför arbetsmarknaden och är fast i bidragsberoende. Detta problemkomplex kan självklart inte hanteras enbart av bostadspolitiken. Det går emellertid att med bostadspolitiska åtgärder bidra till en nödvändig upprustning och omstrukturering av detta bostadsbestånd.

Mot denna bakgrund har Sverigedemokraterna lagt fram förslag för att få igång arbetet med att rusta upp bostadshusen i utanförskapsområden. Vi har föreslagit ett nytt anslag på 140 miljoner kronor för bidrag till åtgärder i miljonprogramsområdena. Utgångspunkten för det nya bidraget är att det i grunden är fastighetsägarna och kommunerna som gemensamt bär ansvaret för upprustningen. Eftersom alla upprustningsåtgärder i dessa områden inte är företagsekonomiskt motiverade, finns det emellertid motiv för staten att bidra till att finna finansieringslösningar. Det föreslagna anslaget bör användas till ett program med kreditgarantier för lån till upprustning enligt en modell som utarbetats av Statens bostadskreditnämnd (BKN). Detta program ger möjlighet att garantera upprustningslån inom en ram på 20 miljarder kronor och att subventionera garantiavgifter med ett belopp på upp till 500 miljoner kronor. Därutöver innebär programmet att det blir möjligt att fördela ett stimulansbidrag på 50 miljoner kronor för att genomföra upprustningsprojekt.

Vi anser också att bristen på bostäder för studenter är en av de bostadspolitiska utmaningar som kräver omedelbara politiska åtgärder. Sverigedemokraterna föreslår att det kritiska läget på studentbostadsmarknaden begränsas genom att man gör det skattefritt att hyra ut halva bostaden, skattebefriar andrahandsuthyrningen och gör reglerna för studentbostäder mer flexibla. Produktionskostnaderna för i synnerhet studentbostäder och andra små lägenheter kan hållas nere om regelverk och byggnormer ses över med inriktningen att underlätta byggande till låga kostnader. Sverigedemokraterna vill även avskaffa fastighetsskatten för studentbostäder och se över skatteregelverket när det gäller olika boendeformer.

4. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2012, punkt 1 (V)

Amineh Kakabaveh (V) anför:

En majoritet av riksdagens ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna, beslutade den 23 november 2011 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och en beräkning av statens inkomster enligt regeringens förslag i budgetpropositionen. Därmed får den ekonomiska politiken en helt annan inriktning än den vi

har föreslagit i vår budgetmotion 2011/12:Fi243 Investeringar för fler jobb och bättre välfärd. Vi står emellertid fast vid vårt budgetförslag som i kort-het har följande utgångspunkter.

Trots att Sverige har bland världens starkaste statsfinanser har massarbetslöshet blivit vardag och ojämlikheten brett ut sig alltmer. Vänsterpartiet menar att det är tid för investeringar i fler jobb, ökad jämlikhet och bättre välfärd. Med Vänsterpartiets budgetalternativ skapar vi 125 000 nya jobb och utbildningsplatser redan 2012.

Full sysselsättning är det överordnade målet och Vänsterpartiets budgetförslag är inriktade på att investera i nya jobb. I stället för mer pengar i krogägarnas plånböcker satsar vi på en generationsväxling på arbetsmarknaden. Vi inför en riskkapitalfond för hållbar industriell utveckling och avsätter särskilda medel för att stödja innovationer och utveckling inom mindre företag och för branschprogram inom exempelvis vindkrafts- och besöksnäringen.

Vi föreslår ett investeringsstöd för att bygga billiga och energisnåla hyresrätter. Vårt mål är 20 000 hyresrätter om året. Vi genomför en omfattande upprustningsatsning på miljonprogrammen och på välfärdslokaler som skolor, förskolor och äldreboenden. Tillgängligheten förbättras genom ett särskilt investeringsstöd. Genom våra satsningar på kraftigt ökad kapacitet på järnvägen skapas också nya jobb när förseningar på allvar minskas för både människor och gods. Detsamma gäller våra förslag för att öka resandet med kollektivtrafik. Vi vill också genomföra en miljardsatsning på gröna jobb för miljön och klimatet. Regeringen pratar om arbetslinjen – vi skapar riktiga jobb.

Vänsterpartiet menar att svenska folkets skattepengar ska användas till bättre skolor, sjukhus och bibliotek, inte till vinster för riskkapitalbolagens ägare. Vi menar att det ska vara förbjudet att driva välfärdsverksamheter i bolagsform med vinst som drivkraft. Vi vill höja kvaliteten i välfärden genom att anställa mer personal och öka anslagen. Vi vill värdesäkra statsbidragen till kommunerna både för att garantera välfärdens kvalitet och för att skapa fler arbetstillfällen. På så sätt förbättras också kvinnors levnadsvillkor. Vi föreslår en rejäl satsning på mer personal och utbildning inom äldreomsorgen. Vi presenterar en rad satsningar för att förbättra kvaliteten i sjukvården och omfattande satsningar för att skapa en likvärdig utbildning och minskade barngrupper på fritids. Vi lämnar förslag för att skapa en god sjukförsäkring och återförsäkra dem som utförsäkrats av regeringens försäkring. Vi föreslår en individualiserad föräldraförsäkring och ett höjt och värdesäkrat underhållsstöd.

Vänsterpartiet vill skapa ett arbetsliv där fler får plats. Vi vill avveckla tvångsarbetet i regeringens Fas 3. I stället vill vi genomföra en bred satsning på övergångsjobb, utbildningsplatser och arbetsmarknadspolitiska åtgärder som leder till jobb och som rustar människor med kunskap. Vi vill återupprätta arbetslöshetsförsäkringen. Vi vill också avskaffa RUT-avdra-

get och i stället förbättra vardagen för alla dem som arbetar kvällar, nätter och helger genom att använda dessa pengar till att skapa platser inom barnomsorg på obekvämt arbetstid.

I motsättning till dessa reformer står regeringens ensidiga skattesänkarpolitik. I och med detta minskar möjligheterna att satsa på en bättre och utbyggd välfärd och en rättvis fördelning av ekonomiska resurser. Målsättningen med Vänsterpartiets skattepolitik är att få fler människor i arbete, trygga välfärden, öka jämlikheten och jämställdheten och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Då behövs större skatteintäkter än i dag. Vänsterpartiet tar därför steg mot ett skattesystem byggt på principen skatt efter bärkraft.

Vänsterpartiets förslag inom utgiftsområde 18 är en del av vårt budgetalternativ som utgör en helhet. Vårt förslag om anslagsfördelning inom utgiftsområdet utgår från att bostadspolitiken ska återupprättas och att staten ska återta sitt ansvar inom både bostads- och konsumentpolitiken.

Då riksdagsmajoriteten fattat ett beslut om ramar för utgiftsområdena som har en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Vänsterpartiet presenterat, deltar jag emellertid inte i detta beslut om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 18.

Jag redovisar i stället här kortfattat den fördelning av anslagen inom utgiftsområdet som Vänsterpartiet hade velat se och som presenteras i vår utgiftsområdesmotion 2011/12:C386. Redovisningen avser endast de anslag där vi beloppsmässigt avviker från regeringens förslag samt våra förslag om nya anslagsposter. Våra förslag för budgetåret 2012 kan sammanfattas i följande tabell.

Beloppen anges avrundade till miljoner kronor

Anslag	Regeringens förslag	Förändring
2:1 Boverket	202	+10
3:2 Konsumentverket	113	+45
Nya anslag:	–	–
Investeringsstöd	–	+1 500
Hissbidrag	–	+50
Stimulans till kooperativa hyresrättsföreningar	–	+10
Summa anslagsförändring	–	+1 615

Innebörden i våra förslag om höjda anslag är i korthet följande.

Anslaget för Boverket utökas med 10 miljoner kronor som ska användas för informationsverksamhet för att få till stånd bättre upphandlingar i kommunerna och för att motverka ekonomisk brottslighet vid bostadsbyggande.

Anslaget för Konsumentverket utökas med 45 miljoner kronor som ska användas till ett stimulansbidrag i arbetet med att ge människor tillgång till en god kommunal konsumentvägledning.

Ett nytt anslag för investeringsstöd tilldelas 1 500 miljoner kronor för 2012. Investeringsstödet ska kunna ges för nyproduktion av hyresrätter, inklusive hyresrätter för studentboende. Stödet ska uppgå till högst 25 % av produktionskostnaden eller maximalt 200 000 kr per lägenhet.

Ett nytt anslag för hissbidrag tilldelas 50 miljoner kronor. Bidrag ska kunna ges med upp till 25 % av kostnaden för en hissinstallation.

Den icke-spekulativa upplåtelseformen kooperativa hyresrättsföreningar har inte kommit till användning i tillräcklig omfattning. Det finns anledning att sprida kunskap om hur upplåtelseformen kan utvecklas och stärkas. Ett nytt anslag på 10 miljoner kronor inrättas för detta ändamål.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:1 Budgetpropositionen för 2012 utgiftsområde 18:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i fastighetsmäklarlagen (2011:666) (avsnitt 2 och 5.6.4).
2. Riksdagen godkänner målet för Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet (avsnitt 4.4).
3. Riksdagen godkänner att målet för Hållbart samhällsbyggande upphävs (avsnitt 4.4).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden samt kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp av 10 000 000 000 kronor (avsnitt 4.7.1).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ställa ut kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (s.k. förvärvsgarantier) intill ett belopp av 5 000 000 000 kronor (avsnitt 4.7.1).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor 2013–2020 (avsnitt 4.7.2).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 2:2 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2013 och 2014 (avsnitt 4.7.6).
8. Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik enligt följande uppställning: (se bilaga 2 i betänkandet).

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:C206 av Sara Karlsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas ansvar för en fungerande bostadsförmedling.

2011/12:C207 av Ingela Nylund Watz och Yilmaz Kerimo (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten till en snabb klimatanpassning av miljonprogrammets lägenhetsbestånd.

2011/12:C216 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att produktionskostnaderna för hyresrätter som byggs inom allmännyttan ska ses över så att det går att tillhandahålla hyresrätter till skäliga hyror.

2011/12:C229 av Jan Lindholm (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en tydligt socialt inriktad bostadspolitik.

2011/12:C230 av Teres Lindberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att skärpa bostadsförsörjningsansvaret för kommuner.

2011/12:C231 av Ann-Kristine Johansson och Sven-Erik Bucht (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om byggande i glesbygd.

2011/12:C232 av Isak From och Shadiye Heydari (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta initiativ så att det kan byggas fler billiga hyresrätter för ungdomar.

2011/12:C264 av Berit Högman m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett bostadsfinansieringsprogram i syfte att stimulera nybyggnation såväl i städer som ute i landet.

2011/12:C266 av Eva Sonidsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadspolitik.

2011/12:C269 av Agneta Gille m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för byggandet av nya samt bevarande av befintliga hyresrätter.

2011/12:C292 av Kurt Kvarnström och Peter Hultqvist (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk bostadsförmedling.

2011/12:C293 av Helene Petersson i Stockaryd (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidta alla tänkbara åtgärder för att stimulera till ökat bostadsbyggande.

2011/12:C314 av Pia Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bättre möjligheter för ungdomar att skaffa egen bostad.

2011/12:C329 av Marianne Berg m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upphäva det nuvarande målet för politikområdet Konsumentpolitik och i stället införa ett nytt mål: "Trygga konsumenter som handlar hållbart".

2011/12:C336 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om byggande av hyresrätter.

2011/12:C339 av Helene Petersson i Stockaryd (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka möjligheter och förutsättningar för ett nytt och modernt egnahemsprojekt.

2011/12:C342 av Monica Green (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på en offensiv bostadspolitik.

2011/12:C344 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna till ett investeringsstöd för byggande av hyresrätter.

2011/12:C347 av Veronica Palm m.fl. (S):

1. Riksdagen beslutar att ersätta målet för området Konsumentpolitik med det mål och de delmål som föreslås i motionen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunal konsumentvägledning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konsumentvägledning på internet.

2011/12:C348 av Veronica Palm m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmana kommuner med bostadsbrist att starta en förmedling av andrahandskontrakt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunal bostadsförmedling.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en förstärkt bostadsförsörjningslag.

2011/12:C349 av Veronica Palm m.fl. (S):

1. Riksdagen beslutar att ersätta målen för områdena Bostadsmarknad och Hållbart samhällsbyggande i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökat bostadsbyggande.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett garantisystem för upprustning av lägenheter i flerfamiljshus.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en förstärkt bostadsförsörjningslag.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunal bostadsförmedling.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmana kommuner med bostadsbrist att starta en förmedling av andrahandskontrakt.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadsbyggande i hela landet.

2011/12:C352 av Veronica Palm m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag (tkr)	Anslagsförändring (tkr)
Lånegarantiavgifter för upprustning av lägenheter i flerfamiljshus		500 000
Summa för utgiftsområdet:		500 000

2. Riksdagen beslutar att bemyndiga regeringen att under 2012 för det nya ramanslaget 1:5 Garantisystem för upprustning av lägenheter i flerfamiljshus ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 1 500 000 000 kr 2013–2015.
3. Riksdagen beslutar att ersätta målen för områdena Bostadsmarknad och Hållbart samhällsbyggande i enlighet med vad som anförs i motionen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökat bostadsbyggande.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett garantisystem för upprustning av lägenheter i flerfamiljshus.
7. Riksdagen beslutar att ersätta målet för området Konsumentpolitik med det mål och de delmål som anförs i motionen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konsumentvägledning på nätet.

2011/12:C365 av Åsa Lindestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på kommunala bostadsförmedlingar, motverka marknadshyror och verka för en social bostadspolitik.

2011/12:C371 av Maria Stenberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadspolitiken i Norrbotten.

2011/12:C379 av Teres Lindberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ett särskilt investeringsstöd för hyresrätter och för att alla ska ha tillgång till bostäder.

2011/12:C386 av Lars Ohly m.fl. (V):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, byggande samt konsumentpolitik enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Anslagsförändring (tkr)
2:1	Boverket	202 000	+10 000
3:2	Konsumentverket	113 000	+45 000
Nytt	Investeringsstöd		+1 500 000
Nytt	Hissbidrag		+50 000
Nytt	Stimulera kooperativa hyresrättsföreningar		+10 000
Summa för utgiftsområdet:			1 615 000

2011/12:C387 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbättrad bostadsförsörjningslag och första-bogaranti.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om statlig hyresgaranti.

2011/12:C388 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om målet om ett bostadsbyggande om 40 000 bostäder per år varav majoriteten hyresrätter.
8. Riksdagen beslutar om ett nytt bostadspolitiskt mål enligt följande: "Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön ska utgå från människors efterfrågan och behov och bidra till jämlika förhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten."

2011/12:C399 av Åsa Lindestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på en offensiv bostadspolitik för att bygga fler hyresrätter.

2011/12:C403 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om blandade boendeformer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett allmännyttigt bostadsföretag i varje kommun.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadsförmedlingar.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunal förmedling av hyreslägenheter med andrahandskontrakt.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunala boendeplaneringsprogram.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder i allmännyttan på svaga bostadsmarknader.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett sammanhållet bostadsprogram för landsbygden.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stärkt boendeinflytande.

2011/12:C417 av Jan Lindholm m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett bostadspolitiskt mål.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en parlamentarisk utredning för bostadspolitiken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om användning av anslag till Boverket för översyn av strandskyddsbestämmelserna.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en utredning om den kommunala konsumentrådgivningen.
6. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik enligt uppställning:

	Anslag	2012	2013	2014
2:1	Boverket	+220	+220	+220
2:2	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	+5	+5	+5
3:2	Konsumentverket	+6	+6	+6
3:5	Åtgärder på konsumentområdet	+9	+9	+9
	Summa för utgiftsområdet	+240	+240	+240
	<i>Specificering av anslagsförändringar</i>			
2:1	Hissbidrag	+100	+100	+100
2:1	Planeringsstöd biologisk mångfald	+100	+100	+100
2:1	Bulleråtgärder	+10	+10	+10
2:1	Fonden för fukt- och mögelskador	+10	+10	+10
3:2	E-tjänster	+1	+1	+1

	Anslag	2012	2013	2014
3:2	Företagsorienterade insatser	+2	+2	+2
3:2	Utbildning om konsumenters rättigheter	+3	+3	+3
3:5	Stöd till fristående konsumentorganisation för läkemedelsfrågor (Kilen)	+9	+9	+9

2011/12:C419 av Carina Herrstedt och Thoralf Alfsson (båda SD):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik 105 000 000 kr utöver vad regeringen föreslagit för budgetåret 2012 eller således 1 257 000 000 kr.

	Anslag	Anslagsförändring
1:3	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad <i>Nya anslag</i>	-35
3:7	Bidrag till miljonprogrammen	+140
	Summa för utgiftsområdet	+105

2011/12:N303 av Lars Ohly m.fl. (V):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör ta fram en samordnad bostadspolitisk strategi för landsbygds kommunerna.

2011/12:A367 av Hannah Bergstedt m.fl. (S):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ungas möjligheter till eget boende.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens förslag

Förslag till anslag för 2012 under utgiftsområde 18
Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt
konsumentpolitik*Tusental kronor*

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringen			
		S	MP	SD	V
1:1	Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	14 886			
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	99 500			
1:3	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 970		-35 000	
1:4	Räntebidrag m.m.	20 410			
2:1	Boverket	202 246		+220 000	+10 000
2:2	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	32 802		+5 000	
2:3	Statens geotekniska institut	42 435			
2:4	Lantmäteriet	494 752			
2:5	Statens va-nämnd	8 607			
3:1	Marknadsdomstolen	10 368			
3:2	Konsumentverket	113 112		+6 000	+45 000
3:3	Allmänna reklamationsnämnden	30 406			
3:4	Fastighetsmäklarnämnden	17 087			
3:5	Åtgärder på konsumentområdet	17 459		+9 000	
3:6	Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374			
99:1	Lånegarantiavgifter		+500 000		
99:2	Bidrag till miljonprogrammen			+140 000	
99:3	Investeringsstöd				+1 500 000
99:4	Hissbidrag				+50 000
99:5	Stimulera kooperativa hyresrättsföreningar				+10 000
Summa för utgiftsområdet	1 152 414	+500 000	+240 000	+105 000	+1 615 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Utskottets förslag till anslag för 2012 under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse gentemot regeringens förslag	Utskottets förslag
1:1 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	±0	14 886
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	±0	99 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	±0	43 970
1:4 Räntebidrag m.m.	±0	20 410
2:1 Boverket	±0	202 246
2:2 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	±0	32 802
2:3 Statens geotekniska institut	±0	42 435
2:4 Lantmäteriet	±0	494 752
2:5 Statens va-nämnd	±0	8 607
3:1 Marknadsdomstolen	±0	10 368
3:2 Konsumentverket	±0	113 112
3:3 Allmänna reklamationsnämnden	±0	30 406
3:4 Fastighetsmäklarnämnden	±0	17 087
3:5 Åtgärder på konsumentområdet	±0	17 459
3:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	±0	4 374
Summa för utgiftsområdet	±0	1 152 414

BILAGA 4

Regeringens lagförslag

**Förslag till lag om ändring i fastighetsmäklarlagen
(2011:666)**

Härigenom föreskrivs i fråga om fastighetsmäklarlagen (2011:666) dels att i 5, 12, 29 och 30 §§ ordet ”Fastighetsmäklarnämnden” i olika böjningsformer ska bytas ut mot ”Fastighetsmäklarinspektionen” i motsvarande form,

dels att 28 § ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***28 §**

Fastighetsmäklarnämnden utövar tillsyn över de fastighetsmäklare som är registrerade enligt 5 §. *Nämnden* ska se till att fastighetsmäklarna i sin verksamhet uppfyller sina skyldigheter enligt denna lag. *Nämnden* ska inom sitt verksamhetsområde utöva tillsyn även enligt lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

En registrerad mäklare är skyldig att låta *Fastighetsmäklarnämnden* granska akter, bokföring och övriga handlingar som hör till verksamheten samt att lämna de uppgifter som begärs för tillsynen.

Fastighetsmäklarinspektionen utövar tillsyn över de fastighetsmäklare som är registrerade enligt 5 §. *Inspektionen* ska se till att fastighetsmäklarna i sin verksamhet uppfyller sina skyldigheter enligt denna lag. *Inspektionen* ska inom sitt verksamhetsområde utöva tillsyn även enligt lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

En registrerad mäklare är skyldig att låta *Fastighetsmäklarinspektionen* granska akter, bokföring och övriga handlingar som hör till verksamheten samt att lämna de uppgifter som begärs för tillsynen.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2012.